

ONZE VOGELS

46e jaargang no. 10, 1985

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Verdilaan 21, 5707 RG Helmond, telefoon (04920) 25609.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (06120) 1 72 42.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in Nederland woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wenden zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het buitenland woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

L.J.E. Reintjens, Keulerstraat 5,
6372 KD Schaesberg, telefoon (045) 31 34 10.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 19 70 10.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

A.J. Boet, Cypergras 16,
3068 CA Rotterdam, telefoon (010) 20 21 36.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnementsnummer OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties - ook die van leden en abonnees - met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 5535 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: G. Horst, Goudvinkhaag 14, 3993 BC Houten.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 18 november 1985.

IN DIT NUMMER

	pag.
De Vinksnavelbuulbuul	436
De Australische Kuifduif	437
Bobbel 10, Euphorbia	438
Mijn kweek met pruimkopparkieten	439
Zwartborst Pastel	440
Het kweken met Europese Wildzangvogels	441
Een ideale nestkast voor parkieten	442
Wat lezers schrijven	445
Nieuwe kleuren, nieuwe rassen, Keurmeester zangkanaries	447
Signalement	448
French Moults is te bestrijden!!	450
Ervaringen met tinamoos	452
De rijstvogel als kweek en tentoonstellingsvogel	456
Bondskampioenschappen 1985/1986	-
Vraagprogramma 1984 t/m 1986/87	-
De Japanse Meeuw	458
COM-Kampioenschappen 1986 in Wenen	459
De roodvleugelparkiet	460
Dottergele wever	461
Onze Harzervogels	462
Virginische Boomkwartel, Ervaringen met de albino japanse meeuw, De Molonietispreeuw	464/465
De voliére van de maand	466
Schoenbekooievaar	467
Vraag & Aanbod	468
Korte berichten	478

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
S.T.T., Joma-Print, Aves-Opfok, Wolro	444
Langhout's Dier-Home	446
N.B.v.V. Kalender 1986	447
Blankestijn's Pet Farm b.v., Edelchemie, W. Rouppe van der Voort, Orni Mondo, GeHu, vogelhuis Kloeg	454
Vogel '86	455
Nekton	469
Kemo-Allemaan, Fauna metaalwaren b.v., Kasper faunafood, Loro Parque, Esve	470
Roto! Holland b.v., Vogel '86, Witte molen	471
Fauna metaalwaren b.v.	472
Holland diervoeders b.v.	473
Basch	474
Fauna metaalwaren b.v., G.J. van Gelder b.v.	475
CéDé eivoer	476
W.R. Vogelvoederfabriek, van Keulen	477
404	478
H. Dijk, N.B.v.V.-Service, Animali, N.B.v.V. Boekenservice	479
Witte molen	480

Foto voorplaat: Vinksnavelbuulbuul

Foto: C. Scholtz/v.1 Hart

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22.

De Vinksnavelbuulbuul

Sedert begin 1984 worden er min of meer regelmatig vogels ingevoerd uit Taiwan (het vroegere eiland Formosa voor de Chinese Kust).

Bij mijn weten is dit in het verleden nooit gebeurd. Er zitten soorten tussen welke op Taiwan endemisch zijn en dus nergens anders voorkomen (bijvoorbeeld de Formosatimalie (*Yuhina brunniceps*), maar ook soorten die in China zelf voorkomen of ook op de zuidelijke eilanden van Japan.

Een van deze soorten is de Vinksnavelbuulbuul. Er komen twee soorten voor nl. met kuif en zonder kuif, met de wetenschappelijke namen "*Spizixos c. canifrons*" en "*Spizixos s. semitorques*".

Deze vogels behoren evenals alle buulbuul's tot de orde van de Passeriformes (Zangvogels) en tot de zeer grote familie van de Buulbuul's (*Pyconotidae*). Evenals alle soorten Buulbuul's zijn ook deze Vinksnavelvrij grauw van kleur waarbij vooral opvalt de zeer zware geelachtige snavel. In het kort een beschrijving van beiden soorten:

De Gekuipte vinksnavelbuulbuul (*Spizixos c. canifrons*) is een flinke vogel met een zwarte naar voren gepunte kuif. Het voorhoofd, wangen en keel zijn grijsachtig.

De bovenzijde is olijfachtig groen, de onderzijde wat meer goudgroen. Formaat 20 cm. Deze vogels komen voor in het noordelijke gedeelte van Indo-China, meestal vrij hoog in de bergen, ze kunnen dus wel tegen een stootje. In ons klimaat zijn ze dus zeer goed te acclimatiseren.

De andere soort de **Halsbandvinksnavelbuulbuul** (*Spizixos s. semitorques*) lijkt erg veel op de voorgaande soort, maar mist de zware kuif. De kleur is ook iets donkerder, maar opvallend zijn de wit met zwartgestreepte wangen, wat enigszins als een halsband aandoet. Van beiden soorten zijn de pootjes bruinachtig en de ogen roodbruin. De Halsbandvinksnavelbuulbuul is afkomstig uit Taiwan, maar ook in Z. China komt hij voor. Ook deze vogel is een bergbewoner en dus wel bestand tegen lagere temperaturen.

Geslachtsonderscheid bij deze 2 soorten is uiterlijk niet waarneembaar, zoals ook bij de meeste Buulbuulsoorten. Het is bekend, dat ze vrij laag in het struikgewas nestelen. Het nest wordt gemaakt van vrij zacht materiaal, en er komen 2-4 lichtgekleurde eieren in, met bruine vlekjes. De broedtijd is ± 13 dagen. Het voedsel zowel voor de oude vogels als de jongen bestaat uit bessen en veel insecten, maar ook afhankelijk van het seizoen uit grove zaden, als paddi en haver.

De heer P. v.d. Berkmortel, lid van de speciaalclub Insecten en vruchten-etende vogels, kweekte dit jaar met de Formosaanse vinksnavelbuulbuul, een ondersoort van *Spizixos semitorques*. De

vogels werden in april ondergebracht in een ruime buitenvolière samen met een koppel mongoolse spreeuwen en een koppel gaailijsters. Op een gegeven moment, het was 2 mei, ontdekte hij een groot komvormig nest dat was gemaakt van cocosvezels en watten. In dat nest, dat van de formosaanse vinksnavelbuulbuul bleek te zijn, lag een ei dat grijsachtig van kleur was en bezet met

veel rosekleurige stippen en vlekjes. De grootte van dat ei was gelijk een merelei.

Op 10 mei is dat ei uitgekomen, op 14 mei met een 4 mm ring gerind en op 21 mei vloog de jonge vinksnavel uit. Hij leek erg veel op de volwassen vogels maar was van kleur nog wat valser. De jonge vogel is grootgebracht met mierenpoppen, veel meelwormen en gedroogde insecten. Het uitvliegen is het ouderpaar weer aan de nestbouw begonnen er was op een andere plaats. Op 30 en op 31 mei werd er een ei gelegd welke ongeveer 13 dagen later zijn uitgekomen. Ook deze twee jongen zijn door de ouders goed grootgebracht.

Tekst: Ed. Wessels.
Foto: C. Scholtz/v't Hart

De Australische Kuifduif

Tekst: P. Voets
Foto: P. Roders

(*Coccyphaps lophotes*)

Geschiedenis

De Australische kuifduif is voor het eerst ingevoerd in 1872 en wel door de Jardin d'Acclimatation in Parijs waar ook de eerste broedresultaten zijn behaald. De eerste kweek in Nederland is toe te schrijven aan de heer Cornely. Daarna heeft deze kuifduif zijn weg naar veel liefhebbers gevonden en is het een algemene broedvogel in volières. In Duitsland, met name de Zoologische Gärten in Berlijn, heeft deze duif jaren in vrijheid los laten vliegen en zo ook broedresultaten behaald.

Verspreidingsgebied

De Australische kuifduif komt in praktisch geheel Australië voor. Men kan ze heel goed waarnemen en observeren op open terreinen waar water aanwezig is. Doordat de populatie vrij groot is komen ze steeds meer voor in de woongebieden, op boerderijen etc.

Beschrijving

De duif is ongeveer 31 cm groot, heeft een vrij lange staart en voor zijn grootte vrij korte vleugels. De hoofdkeur is zilvergrijs met zwart/grijze strepen op de

bovenzijde. De grote vleugeldekkveren zijn glanzend violet overgaand in glanzend blauw/brons met witte randen. De borst- en stuitveren zijn grijs. Het meest opvallend aan deze duif is een lange spitse kuif die hij meestal rechtop draagt. Snavel is zwart, poten rood. Het gewicht is ongeveer 150 gram. De duivin is gelijk getekend maar wat kleiner van formaat. De vlucht is snel en tijdens de vlucht is een wat fluitend geluid hoorbaar. Het beste geslachtskenmerk is de balts van de doffer.

Balts

Als de doffer balst buigt hij diverse malen snel voor de duivin en onder het buigen spreidt hij zijn staart waaiervormig uit. De staart houdt hij daarbij 45° omhoog. Doordat de staart waaiervormig omhoog staat tijdens de balts worden ook de op die staart rustende vleugels iets uitgespreid. Een goed voorbeeld hiervan is te zien tijdens de balts van het diamantduifje en de kopernekuif, beiden ook afkomstig uit Australië. Onder het baltsen door laat de doffer een kort 'woe' horen.

Kweken in gevangenschap

De Australische kuifduif is in de volière vrij agressief en van daar dat men deze ook beslist paarsgewijs moet houden. Men kan ze wel bij kleinere vogels, bijvoorbeeld vinkachtigen plaatsen. Als men bij deze kuifduif andere duiven plaatst, springt hij bij ze op de rug en pro-

beert door pikken en hakken op de kop zijn 'rivaal' te doden. Ik kan hier niet genoeg voor waarschuwen, alleen paarsgewijs huisvesten. Heeft men een paar dan zal de doffer al spoedig tot baltsen overgaan. Heeft men twee doffers, dan zullen beide doffers dat doen.

De doffer belast zich met het zoeken naar een nestplaats en we kunnen hem daarbij van dienst zijn door op diverse plaatsen in de volière een nestbakje op te hangen van ongeveer 25 x 25 cm groot. Is de keus bepaald, dan lokt de doffer de duivin naar zich toe. Dit doet hij door haar te roepen waarbij hij met nauw tegen het lichaam gehouden vleugels sidderende bewegingen maakt. De duivin legt twee eieren die na een broedtijd van ongeveer 18 dagen uitkomen. De jonge duiven blijven ongeveer 3 weken in het nest en na 5 weken zijn ze zelfstandig. Zodra dat stadium is bereikt is het raadzaam ze van de oudervogels te scheiden omdat die dan al spoedig weer aan een volgend broedsel beginnen en de doffer die jongen dan ongetwijfeld zal achtervolgen tot de dood er op volgt.

De Australische kuifduiven nemen graag een bad. Tevens dient het aanbeveling om hoog in de volière een 12 cm brede plank aan te brengen over de gehele breedte van de volière. De duiven nemen die graag als rustplaats in gebruik. De zaden die deze opnemen zijn o.a. gierst, hennep, tarwe, gebroken mais, safflonpitjes etc. Tevens nemen ze ook groenvoer op. Tenslotte zij nog opgemerkt dat ze winterhard zijn.

Bobbel 10

Iemand vroeg zich af hoe het aanwezig zijn van natuurlijke vijanden het formaat zou kunnen beïnvloeden, hij zag dat niet zo zitten. 't Is eigenlijk zo simpel, de hoofdwet van de natuur is "eten of gegeten worden". Om nu te verhinderen dat je gegeten wordt moet je veel eten = snel groeien zodat je een overlevingskans krijgt. Uit onderzoeken is gebleken dat de groeisnelheid toeneemt naar gelang meer levenbedreigende factoren aanwezig zijn, in gebieden waar niet of nauwelijks kritieke factoren aan de orde zijn is de groeisnelheid meetbaar geringer. Voor nestblijvende jonge vogels is de groeisnelheid in het prille stadium vaak maatgevend voor het eindformaat.

Normaliter is de voedselbeschikbaarheid een niet kritieke factor, gewoon omdat broedtijd en voedselbeschikbaarheid op elkaar afgestemd blijken te zijn. Dat verandert echter drastisch wanneer door de natuur roet in het eten gegooid wordt door bijvoorbeeld een totaal onverwachte koudegolf, dat verandert desastreus wanneer landbouwgif het biotoop aantast of verwoest. Recentelijk werden drie gevallen van vissterfte in het "nieuwe land" breed uitgemeten in de media, het is te eenvoudig te veronderstellen dat de geconstateerde watervervuiling alleen de vissen in dat water raakte, water wordt namelijk ook gedronken door o.a. vogels van diverse pluimage.

Zoals bijna iedereen zelf heeft ervaren kan het nogal wat uitmaken qua formaat of jonge vogels uit het eerste, het tweede of het derde legsel afkomstig zijn; niet gesteld kan worden dat het laatste legsel ALTIJD de kleinste jongen oplevert, er zijn gevallen bekend waar het derde nest groter groeide dan de twee eerdere nesten, ook het omgekeerde komt voor. Dus, geboortetijdstip kan mede formaatbepalend zijn.

Dat de nestgrootte, d.i. het aantal jongen in één nest, in relatie staat tot de groeisnelheid van de in dat nest aanwezige jongen is zo logisch dat daar niet verder op ingegaan behoeft te worden; oudervogels kunnen net als mensen niet meer dan werken aan zo'n nest, het maakt nogal wat uit of het aangedragen of gesleepte voedsel over 4 of over 10 hongerige jongen verdeeld moet worden.

Omgevingstemperatuur speelt een rol in de energie-omzetting van de groeiende vogel, bij een behaaglijke temperatuur in de omgeving wordt door het jong hoegenaamd niets gebruikt om het eigen lichaam op temperatuur te houden; dat verandert als de normtemperatuur te laag is, dan moet de jonge vogel alle zeilen bijzetten om op temperatuur te blijven hetgeen onvermijdelijk energie kost, die energie komt dan niet meer aan de groei ten goede.

Het biotoop, en in het bijzonder het in een biotoop voorradige voedsel, is niet alleen voor het formaat van belang, ook

de kleuruiting wordt er door beïnvloed. De basisstoffen voor het vormen (of aar maken van geel en rood (carotenoïd-kleuren) worden middels het voedsel in het lichaam gebracht; dat kan echter alleen als die kleurstoffen ook aanwezig zijn in een biotoop. Voor vogels die geen carotenoïde kleur in hun bevedering laten zien (witte) bestaat de aanwezigheidsvoorwaarde van plantaardig carotenoïden hoegenaamd niet, zij hebben geen kleur in de bevedering immers.

Het belang van de aanwezigheid van plantaardige carotenoïden neemt evenveel naar mate de in het biotoop groeiende vogels meer pigment bezitten. De vorming van pigment is omgekeerd evenredig met het optreden van carotenoïde kleurstof in de bevedering. Dus, hoe meer pigment hoe minder geel-rood wit, hoe minder pigment hoe meer geel-rood-wit. Pigment is te beschouwen als een absolute carotenoïde-belette; daar waar in de veer pigment afgezet is wordt geen carotenoïde kleur afgezet. Waaruit volgt dat sterk gepigmenteerde vogels kunnen volstaan met een schrale hoeveelheid carotenoïde basisstoffen, daarentegen hebben licht gepigmenteerde of ongepigmenteerde vogels een grote behoefte aan deze basisstoffen. Volgende maand zal dit gegeven verder uitgewerkt worden.

K.R.

Euphorbia

De Euphorbia behoort tot de wolfsmelkgewassen waarvan er ongeveer tweeduizend soorten bekend zijn.

In ons klimaat zijn verwarmde kassen noodzakelijk om deze fleurige snijbloem in bloei te brengen.

In Zuid-Amerika groeit hij volop in het wild.

In 1835 kwam de Euphorbia voor het eerst naar Europa en in de loop van de tijd is het een populaire snijbloem geworden. Juist in het najaar als de woon- en werkkruimte soms wat somber lijkt, zorgt deze vrolijke, fleurige snijbloem voor gezelligheid.

De Euphorbia fulgens is herkenbaar aan de dicht op elkaar zijtende kleine bloemetjes die zich aan het eind van de sierlijk hangende takken bevinden. Meest voorkomende kleuren zijn oranje, crémewit en vuurrood.

Belangrijke tip: voor de bloem in de vaas wordt gezet dient men na de steel schuin te hebben afgesneden, het onderste gedeelte van de steel enkele seconden in heet water te houden (om melksapverlies te voorkomen) om hem daarna in water van $\pm 15^{\circ}\text{C}$ te zetten.

Op deze wijze heeft men lang plezier van deze fleurige huisgenoot.

Zebravinken in 50 kleurslagen

Zwartborst Pastel

Tekst: Hans Klören.
Foto's: Ton de Bruijn.

Om de kweek van zwartborst zebra-
vinken te stimuleren heeft de NZC gedu-
rende drie jaar voor de speciale NZC-
shows extra prijzen beschikbaar ge-
steld voor zwartborsten. Deze stimulans
heeft niet helemaal gebracht wat er van
werd verwacht, de aantallen zwartbor-
sten die wij op de tentoonstellingen kun-
nen aantreffen zijn nog steeds niet groot.
Wel moet worden vastgesteld dat de
kwaliteit van de zwartborsten verbeterd
is. Vooral bij de bruine zwartborsten
kunnen wij tegenwoordig hele fraaie
exemplaren aantreffen. De combinatie
zwartborst pastel geeft nog steeds geen
reden tot veel enthousiasme. Zoals be-
kend is de pastel zebrafinck al een
kleurslag waar veel kwekers de nodige
problemen mee hebben om deze goed
te brengen. Deze problemen culmine-
ren bij de combinatie met zwartborst.
De afgebeelde zwartborst grijspastel
man heeft naast de positieve punten zo-
als formaat en model, ook nog wel wat
onderdelen die verbeterd moeten wor-
den. Het verschil in kleur tussen de kop
en nek en het vleugeldek is iets te groot.
De kleur van de kop en de nek kunnen
duidelijk wat lichter. Ook de wangvlek
en de flanktekening mogen nog een tin-
tje lichter. De afgebeelde zwartborst
bruinpastel is iets minder van kwaliteit.
De kleur van het dek is dan wel goed te
noemen, maar storend is het tonen van

nog een smal oogstreepje. Bovendien
zijn de stippen in de flank ook fout, dit
behoren streepjes in de lengterichting
te zijn, ook de borsttekening is wat te
donker van kleur. Positief is het model
van deze vogel, helaas heeft hij tijdens
het fotograferen zijn nek iets te veel uit-

gerekt waardoor de ruglijn niet is van
wat wij ervan mogen verwachten. Enke-
le jaren geleden werden de poppen
niet gevraagd in een aparte klasse. Het
gevolg was dat tijdens de diverse ten-
toonstellingen de zwartborst pastel pop-
pen niet of nauwelijks herkenbaar wa-
ren tussen de andere poppen. De niet
apart genoemde poppen van de diverse
kleurslagen zaten namelijk allemaal
in één klas. Het is voor de keurmeester
soms al bijna onmogelijk om de diverse
poppen te onderscheiden, laat staan dat
geïnteresseerde bezoekers van de ten-
toonstelling de diverse poppen uit el-
kaar kenden. Het verschil tussen een
phaeo pop met een iets afwijkende
kleur en een zwartborst bruin pastel
pop beperkt zich in bepaalde gevallen
alleen tot het al of niet hebben van een
snavelstreepje. Er zijn binnen de NZC al
geluiden gehoord geweest om deze
poppen dan maar niet meer te vragen
als TT-vogels. Deze poppen worden
echter gekweekt en ze worden toch in-
gezonden in de klas 'nietgenoemde'.
Bovendien kunnen er zwartborst pastel
poppen zijn die het aanzien dik waard
zijn. Laten wij hopen dat ondanks de ve-
le moeilijkheden van de zwartborst
pastellen zij spoedig de aandacht krij-
gen die ze verdienen.

De /

osel

Het kweken met Europese Wildzangvogels.

De geelgors. *Emberiza citrinella*. citr.

In mijn artikelen die ik de laatste jaren voor u geschreven heb, zijn al veel onderwerpen aan de orde geweest. Diverse vogelsoorten, kweekmethoden, onkruidzaden etc. zijn de revue gepasseerd. Toch is er èèn toegestane vogelsoort waarover ik nog nooit heb geschreven en die ik eigenlijk een beetje te kort heb gedaan, namelijk de geelgors.

Voor deze vogel wil ik dan vandaag uw aandacht vragen.

De geelgors is niet alleen de bekendste, maar ook de meest voorkomende van onze gorzenfamilie.

Zijn algemene bekendheid blijkt uit de talloze streeknamen zoals: gele guur, gele schriever, gele garst, gierstvink, gestkneu, geelvink en ga zo maar door.

Het is zelfs meer dan waarschijnlijk, dat deze vogel in uw eigen streek, weer anders genoemd wordt.

De teruggang van de geelgors als volièrevogel is alleen al vanwege zijn onvermoeibare gezang, eigenlijk erg jammer. Deze vogel komt in heel Europa vrij regelmatig voor. De geelgors is een rasechte vriend van de korenvelden. Hij leeft in bossen met veel struikgewas en onderbegroeiing, in weiden en in tuinen met veel struikgewas. Op deze plaatsen weerklinkt dan ook zijn uit den treure herhaald liedje. Daar de geelgors helemaal niet schuw is uitgevallen (in gevangenschap wel) houdt hij allerminst van verborgenheid. Zijn voorkeur gaat uit naar een open gebied, zodat hij alles goed kan overzien. Op een hoge uitkijkpost zingt hij zijn eentonig liedje, overigens met een weergalokke overgave. Het is dan ook helemaal geen kunst hem voor de kijker te krijgen. Hij is zelfs een van de weinige zangertjes die we zó dicht kunnen benaderen, dat het gebruik van een veldkijker eigenlijk overbodig is. Meteen valt dan de gele kleur van zijn kop, hals en onderkant op. De mantel en de schouderveren zijn op de gele ondergrond donkerder gestreept. Stuit en bovenstaart dekveren

zijn meer roestkleurig. In de bruinzwarte vleugel komen gele randen aan de veren voor. Het wijfje is lang niet zo opvallend. Zij moet het met heel wat minder geel stellen. Dit heeft ook weer zijn reden (voordeel) want anders zou het geelgors dametje te veel opvallen tijdens het broeden. Daarbij leren toch al genoeg gevaren op het broedsel.

door Wiel Höppener.

In groep gaan deze vogels in de winter op zoek naar goede voedselplaatsen, om dan in de lente naar hun oorspronkelijke standplaatsen terug te trekken. De geelgors is een mooie gezellige gast, die bestand is tegen weer en wind. Gedurende de paringstijd is het een twistzieke en agressieve vogel. Wanneer hij boven in het topje van een meidoornstruik zit en lokkend zijn Tji, tji, tji, laat horen, dan is het wijfje niet ver uit de buurt, ofwel komt er een ongewenste gast aan. Urenlang, van de vroege morgen tot de

late avond, laat deze onvermoeibare en vlijtige zanger, slechts kort onderbroken, zijn tji-tji-tji-èèèèk horen. Dat lijkt monotoon, maar is het niet want het wordt telkens met kleine nuances gebracht. Gedurende de zomer voeren zij zich vooral met insecten met daarboven op nog graantjes. De koren en havervelden zijn dan ook zijn favoriete plaatsen, want hun lievelingsgerecht zijn meelhoudende granen en graszaden.

Het eenvoudige nest wordt meestal in laag struikgewas gebouwd, dikwijls zelfs op de grond. Ofschoon het doorgaans goed verborgen ligt, is het ook weer vrij gemakkelijk te vinden. Dat is dan weer de schuld van de man, die in de direkte omgeving van het nest zijn simpel liedje aanhoudend voordraagt.

Het nest bestaat uit halmen, mos en bladeren en is van binnen met fijne halmpjes en dierenhaar bekleedt. Het wijfje legt vervolgens vier tot vijf eieren welke grijs tot roodachtig van kleur zijn met veel haaltjes, streepjes en adertjes er op. Het lijkt wel of er op gekrabbeld is, waardoor ze ook wel eens, schrijvers etjes genoemd worden.

De beide sexen wisselen elkaar af bij het broeden met dit verschil, dat het mannetje slechts enkele uren per dag broedt. Na 13 dagen broeden worden de jongen geboren die dan met larven en insecten worden grootgebracht. De geelgorzen

broeden dikwijls driemaal per seizoen, wat ook weer bittere noodzaak is, want een vogel die zo in de openheid leeft, valt gemakkelijk ten prooi aan roofvogels en roofdieren.

De geelgorzen zijn **nuttige vogels** die een behoorlijke portie insecten, spinnen, wormen, larven etc. verorberen en daarnaast ook bessen, zaden en granen. Dit is trouwens weer een **typisch menselijke eigenschap** om uit te maken of een vogel **nuttig of schadelijk** is. Als enige der levende schepselen heeft hij zich het "recht" aangemeten, om deze normen te hanteren. Eigenlijke trekkers zijn de geelgorzen niet, de meesten zijn blijvers. Deze overwinteraars zien dan hun aantal nog vergroot, door trekkers uit het noorden. Ze zwerven dan rond met vinken, kepen, groenlingen, mussen enz. en gaan dan op zoek naar onkruidzaden. Zo scharrelen de geelgorzen, als de winter niet al te bar is, hun snarvolkscotje bij elkaar.

Als kooivogel is de geelgors aanvankelijk wat wild, maar hij past zich snel aan en is dan een vriendelijke huisgenoot. Hij zingt het best alleen in een kooi. Als voedsel kan men hem haver, gierst, rapzaad en kanarie of wildzangzaad geven. In de ruitijd, die in augustus-september valt, is het aan te bevelen hem dan ook nog meelwormen en miereneieren te geven.

Om de geelgors aan het broeden te krijgen is niet zo moeilijk. Ook hier is de kans om tot broedresultaten te komen het grootst, wanneer men één koppel vogels in een kweekruimte plaatst. Men moet in de kweektijd wel veel aandacht schenken aan de jongen, omdat ze bij een onjuiste voeding, gemakkelijk doodgaan. Niettegenstaande het zaadeters zijn, moeten we er toch aan denken, dat in de vrije natuur de jonge gorzen uitsluitend dierlijk voedsel toegediend krijgen door de ouders. Dit is overigens met meer zaadeters het geval, dat heb ik al eens in een van mijn vorige artikelen geschreven.

Geelgorzen baden ook graag en uitvoerig. De geslachten zijn gemakkelijk te onderscheiden, dat heb ik in het begin van dit artikel al verteld. De popjes zijn doffer geel dan de mannetjes, bovendien zijn zij ook wat kleiner. Jonge mannetjes kunnen daardoor gemakkelijk met oudere popjes verwisseld worden, omdat ze pas na de jeugdrijs de mooie goudgele kleur krijgen.

Verdere familieleden van de geelgors zijn: de grauwe gors die men in de onmiddellijke omgeving van dorpen en aan de rand van korenvelden kan aantreffen. Van kleur lijkt hij van boven op de leeuwerik, iedere veer heeft een donkere schachtstreep. De onderzijde

is geelwit. Hun gezang bestaat uit een reeks kwetterende hoge tonen die erg goed in het gehoor liggen.

Een zeldzame gast die bij ons slechts te zien is van april tot september is de Ortolaan (*Emberiza hortulana*). In de rest van Europa komt hij frequenter voor. De rugzijde van de ortolaan gelijkt op die van de mus, de buik is roestrood gekleurd. De teugel en de wangen zijn geelgrijs en rond de ogen heeft hij een fijne gele oogring.

De rietgors (*Emberiza schoeniclus*) leeft in de zomer graag op zompige plaatsen, waar dichte bossen riet- en kreupelhout zijn, die hoog boven het water- of moerasoppervlak staan. In de winter bevindt hij zich meer op heide- en akkerland. De rietgors is van boven roestbruin, de kop en keel zijn diepzwart en van onder is hij witachtig gekleurd.

De voor onze streken zeldzame Cirigors (*Emberiza cirius*) lijkt erg veel op de geelgors, maar het mannetje onderscheidt zich ervan door de zwarte keel en zwarte oogstreep.

Tenslotte nog de grijze gors (*Emberiza cia*) maar die komt slechts vanaf het Zuiden van Midden Europa voor.

En hier eindigt dan het geelgorzen verhaal. Zelf heb ik nog geen kweekervaringen met de geelgors. Het komende jaar hoop ik over een koppel eigenkweekvogels te kunnen beschikken, om dan ook met deze vogelsoort de nodige kweekervaring te kunnen opdoen. Omdat ik zelf weinig van de geelgors afweet, hecht ik er waarde aan u te vertellen, dat ik, om dit verhaal te kunnen schrijven, gebruik heb gemaakt van een artikel van dhr. G. Oijen in "De vogelwereld" van 1976 en van dhr. J. Bollen in "De witte spreeuwen" van 1981.

Kleur en andere ringen

Vogels met meer dan een vaste voering en/of met open of gesloten kleur en/of met doorgezaagde bondsring mogen niet ter keuring worden voorgedragen, ook niet als de betreffende vogels in de open klasse zijn ingeschreven.

Een ideale nestkast

Aangezien de winter 1983/84 niet zo streng was, heb ik gewacht met het schrijven van dit artikel tot ik meer ervaring had opgedaan bij lagere temperaturen. Wel vermeldenswaard is dat ik met de kerst in 1983, in een nestkast zes jonge vogels had welke voorspoedig opgroeiden en uitvlogen bij temperaturen van min 5 graden zonder dat er ook maar een is doodgegaan. Ook met een koppel roosecollis heb ik in diezelfde periode goede ervaringen opgedaan. Daar ik in dat seizoen geen exacte temperatuurmetingen heb gedaan heb ik besloten zulks in het seizoen 1984/85 wel te doen. Over de resultaten daarvan kom ik later in dit artikel terug.

De gedachte achter het door mij bedoelde type nestkast is dat paradieten zoveel lichaamswarmte afgeven dat hiermee de nestruimte goed is te verwarmen mits men deze warmte kan vasthouden. Daarom is gebruik gemaakt van isolatiemateriaal, is het nestblok voorzien van een lange gang en, tegen allerlei publicaties in, is het blok op het vlieggat na, hermetisch afgesloten. Dus geen ventilatieopeningen omdat daardoor warmte verloren gaat. Mij is gebleken dat dit zonder problemen kan tot de jongen in de veren beginnen te komen. Zolang ze nog klein en kaal zijn blijft alles warm en droog maar wanneer ze zich ontwikkelen en de veergroei zich duidelijk doorzet komt er in het blok veel condens. Op dat moment kan een slechts één millimeter dik latje onder het deksel zorgen voor voldoende ventilatie. De temperatuur in het blok kan door middel van een thermometer onder controle worden gehouden. Gaatje boren in een hoek van de wand waardoor je de thermometer in het blok kan steken. De nestkast maak ik van dakisolatieplaat, bestaande uit 3 cm dik polyurethaanschuim dat op 3 cm dik spaanplaat is gelijmd. De plaatdikte is dus 6 cm. Zie tekening. Het invlieggat heeft een middellijn van 4,5 cm en is voorzien van een stukje p.v.c. buis omdat de vogels anders in korte tijd de schuimlaag wegnagen. Tegen het invlieggat aan de binnenkant monteren we een p.v.c. afvoerbuus van 7 cm middellijn met op het einde een bocht van 90 graden. Deze buis wordt aan de binnenkant ingesmeerd met verf en vervolgens bestrooid met zand zodat er dus een stroef loopvlak ontstaat. Aan het einde van deze buis is in de tussenwand weer een invlieggat geprojecteerd met eveneens een middellijn van 4,5 cm.

voor parkieten door A. van Ommen

Velen onder u zullen nu denken alweer iemand die meent de ideale nestkast te hebben gevonden. De oplettende lezer zal echter hebben gezien dat er staat een ideale nestkast en niet dé ideale.

Nu zult u zich misschien afvragen waarom dit artikel is geschreven, terwijl over dit onderwerp al zo veel publicaties zijn verschenen.

Welnu, vele zullen het met mij eens zijn dat het verwarmen van een nachthok een vrij kostbare zaak is. We weten echter ook dat verwarmen noodzakelijk is als je in het prille begin van een jaar wil gaan broeden om zodoende vroege jongen op stok te krijgen welke dan in het najaar zijn uitgegroeid voor de tentoonstelling.

Om die reden heb ik gezocht naar een oplossing welke voor iedereen betaalbaar is en waardoor men toch in bijvoorbeeld januari al jongen kan kweken zonder angst te hebben voor een invallende vorstperiode. Het door mij bedoelde type nestkast heb ik al in gebruik sedert het seizoen 1983/84.

De buis is bewust gehouden op een doorsnee van 7 cm omdat wanneer een vogel daar blijft inzitten er toch een luchtstroming doorheen kan. Ook het vlieggaat in de tussenwand voorzien we van een passend buisje om afknagen te voorkomen.

Alle plaatdelen zijn zo nauwkeurig mogelijk gezaagd en voor het in elkaar timmeren zijn de kanten ingesmeerd met polyester autoplamuur zodat er geen naden ontstaan. De bovenzijde dient ook zuiver vlak te zijn. Om echter toch nog kiertjes tussen deksel en kast te

voorkomen heb ik de bovenzijden van het blok voorzien van drie naast elkaar geplakte schuimplastic tochtstrippen.

De plastic buis is in het blok vastgezet door een klodder polyester autoplamuur tegen de buitenwand te smeren en dan de buis voorzichtig op de juiste plaats te drukken. Deze plamuur is na ongeveer 5 minuten hard. De plaat dient met de spaanplaatzijde naar binnen te worden gebruikt maar dat spreekt vanzelf.

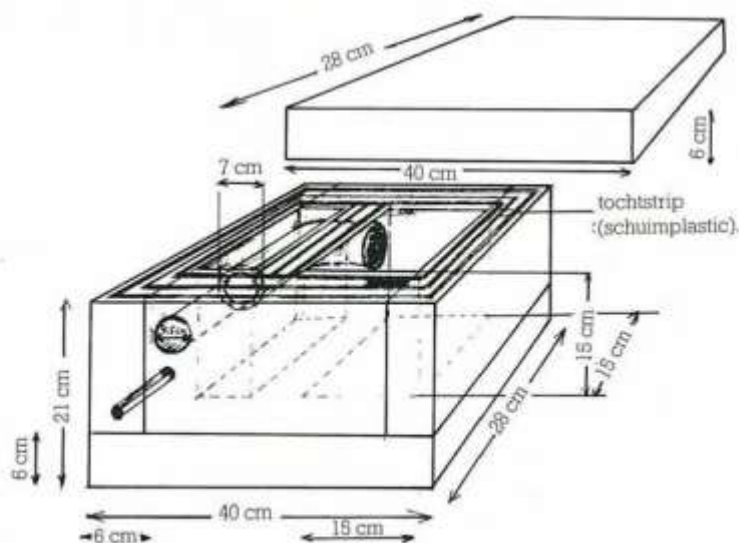
Ik heb de buiten- en de binnenzijde geheel met genoemd plamuur bewerkt en vervolgens geschilderd.

Als het blok klaar is wordt er voor het broeden een flinke laag, 2 tot 3 cm, zaagsel in gedaan. Dit voorkomt eibrek en geeft warmte.

Ik heb ook nog een zelfde type blok gemaakt van dubbelwandig multiplex. De ruimte tussen de wanden was 3-4 cm. Deze ruimte heb ik volgepropt met glaswol. Ook deze kast voldoet goed maar het is meer werk om ze te maken.

Zoals gezegd heb ik de afgelopen winter uitgebreide temperatuurmetingen verricht. Ik mat de buitentemperatuur op, vervolgens de temperatuur in het heel goed geïsoleerde nachthok waarin de nestkast was opgehangen en vervolgens in de nestkast zelf. Dit deed ik elke dag. Het verschil in temperatuur buiten en binnen bedroeg 5 tot ongeveer 9 graden. Het verschil van temperatuur in het nachthok en in de nestkast bedroeg 9 tot ongeveer 18 graden en als er jongen in het blok waren en soms ook nog de oudervogels, was het in het nestblok nog weer eens zo'n 6 tot 7 graden hoger.

Om de nestkasten goed te maken vraagt toch nog vrij veel werk maar als u er eenmaal een heeft, dan kunnen ze mijn inziens jaren mee, zodat de kosten ook gering zijn. Wanneer iemand mocht besluiten ook tot het maken van deze kasten over te gaan en hiermee wat ervaringen opdoet, zou ik dat graag via dit maandblad vernemen, zodat we van elkaar kunnen leren.

Wat lezers schrijven

Ivoor Mozaiek 1

Naar aanleiding van het artikelje van de heer Vos in Onze Vogels van april '85, betreffende mozaïeken met ivoor-tekening en het commentaar daarop van de heer Van Barreveld in Onze Vogels van juli '85, wil ik gaarne daaraan het volgende toevoegen.

Terecht wordt mijns inziens door de heer Van Barreveld commentaar geleverd op de in het artikel van de heer Vos voorkomende zin: 'Jammer dat er nog mozaïeken worden gevraagd met ivoor-tekening'.

De heer Vos ziet dat blijkbaar zo en dat is zijn goed recht. Wel is het jammer dat de lezers geen kennis hebben kunnen nemen van de motieven die tot een dergelijke uitspraak hebben geleid. Zo mogelijk zou een en ander dan begrijpelijker geweest zijn en misschien beter verteerbaar. De heer Van Barreveld gaat in zijn commentaar gissen naar mogelijke redenen waarom wellicht sommige kwekers de ivoor-tekening in de mozaïeken niet zo geschikt vinden. Daarbij worden genoemd o.a. de vogels zouden er niet mooier op worden en de vogels zouden niet meer contrastrijk zijn.

Wat het eerste betreft, over mooi of minder mooi valt niet te twisten, kwestie van smaak. Bovendien wat vandaag als mooi wordt gezien kan in korte tijd veranderen en als lelijk worden ervaren. Zie alle modeverschijnselen. Ook zijn de mozaïeken volgens mij nog te kort als kleurslag gekweekt en is de variatiebreedte beslist nog niet begrensd. Wat de tweede opmerking betreft, de argumentatie van Van Barreveld volstaat als hij zeg dat verschillende ivormozaïeken op o.a. districts- en zelfs wereldtentoonstelling het van de niet ivormozaïeken konden winnen. Daarna volgt in zijn artikel nog een voor mij interessante opmerking in die zin dat de discussie wellicht nog wat verder gevoerd zou kunnen worden. Van Barreveld zegt: 'Natuurlijk zijn bij de ivormozaïeken, net zoals bij alle andere kleurslagen, vogels welke niet aan de standaard-eisen vol-

doen en bijvoorbeeld niet contrastrijk zijn enz.' Hierbij slaat Van Barreveld de spijker op de kop alleen had hij volgens mij ook wat vollediger kunnen zijn. Ik denk namelijk dat er in de mozaïek kleurslagen wat genuanceerder gedacht en gekweekt moet worden als het gaat over combinaties met ivoor-tekening.

Als we het vraagprogramma er op na slaan blijkt dat de mozaïeken met orangerode grondkleur, zowel vetstof als gepigmenteerd, gevraagd worden met ivoor-tekening. We zien ook dat van de mozaïeken met gele grondkleur, ook zowel bij vetstof als gepigmenteerden, vogels worden gevraagd **zonder** ivoor-

tekening. Welnu, op grond van een van de fundamentele doelstellingen van de NBvV, de vogelliefhebberij te bevorderen in ruime zin, en door de wetenschap dat het zeer wel mogelijk is mooie contrastrijke gepigmenteerde geelmozaïeken te kweken, zou ik er voor willen pleiten om het huidige vraagprogramma juist met deze vogels uit te breiden door waar mogelijk en gewenst ze ook te vragen met ivoor-tekening. Tenslotte spreek ik de hoop uit dat meerdere leden/kwekers aan deze discussie hun bijdrage willen leveren opdat we er met ons allen van kunnen leren.

W. v.d. Vliet, Bladel.

Ivoor Mozaiek 2

Iedere maand haal ik weer met een verwachtingsvol gevoel het adresbandje van Onze Vogels, een blad dat ik met veel plezier lees. Omdat ik een fervent mozaïekliefhebber ben, zal het u denk ik niet verbazen dat vooral de artikelen over mozaïeken van mij extra aandacht krijgen. Zo ook dat van Jan Vos in Onze Vogels van april 1985 (blz. 155), waarin hij goede informatie geeft.

Eén (losse) opmerking daarin viel mij op: nl. dat hij het jammer vindt dat er nog steeds mozaïeken worden gevraagd met een ivoor-tekening. Ik dacht: waarom werkt hij deze opmerking niet wat verder uit! Vooral voor de niet ingewijden in de mozaïekkweek zou uitleg van zijn zienswijze immers nuttig zijn geweest?

Toch was er op dat moment voor mij nog geen reden om te reageren. Ik ging er van uit dat Jan Vos in een volgend artikel zijn mening wel verder kenbaar zou maken. De reactie op genoemde opmerking van de heer A. van Barreveld in het juli-nummer "dwing!" mij echter om in de

pen te klimmen. Hiervoor heb ik een aantal redenen. Allereerst de toon waarin de heer Van Barreveld zijn stuk geschreven heeft.

Deze is van een geheel andere aard dan die van Jan Vos. Is het artikel van Jan Vos vriendelijk gesteld (hetgeen naar mijn mening de enig juiste manier is om met de lezers van Onze Vogels van gedachten te wisselen), dat van de heer Van Barreveld op sommige punten niet. Bij mij komt het over dat hij soms "niet de bal, maar de man speelt". Hij praat nl. in termen van "op zijn minst zwakke en ondoordachte opmerking c.q. uitlating", "iets verder stelt hij onjuiste opmerking". Welnu, beste vogelvrienden, zo een agressief taalgebruik werkt m.i. verwijderend en gaat voorbij aan de doelstelling van onze bond.

Ook kan over de motieven van de heer Van Barreveld, die hij gebruikt om voor handhaving van de ivoor-mozaïeken op het vraagprogramma te pleiten, wel iets worden gezegd. Hij stelt dat er een redelijk aantal liefhebbers is dat ivoor-mo-

osel

De

aken kweekt en - indien deze niet er zouden worden gevraagd - hun jels van de hand zouden moeten en, wanneer zij op de TT tenminste g mee zouden willen draaien.

vind het sympathiek van de heer Van rreveld dat hij voor deze groep lief- bbers op komt, maar zijn argument is .i. niet relevant om voor handhaving te eiten. Het is meen ik wel eerder voor- ekomen dat er bepaalde kleurslagen in het vraagprogramma zijn afge- oerd. Het gaat in feite toch ook niet om le belangen van die liefhebbers, maar n de kwaliteit van de vogels.

In over wie moet uitmaken, zoals de eer Van Barzeveld zich afvraagt, wat nen wel of niet mag/kan kweken, zou ik willen zeggen: iedereen maakt zelf uit wat men kweekt, maar het vraagpro- gramma beslist welke vogels er op de TT komen. Het belangrijkste in dit ver- band is dan ook de vraag: hoe de sam- enstelling van het vraagprogramma tot stand komt. Wanneer dit deskundig, eerlijk, democratisch, onafhankelijk en vooral belangeloos gebeurt, dan is het goed!

Discussie (in Onze Vogels) over al of niet handhaving van ivoor-mozaïeken, zonder goede steekhoudende argu- menten is zinloos. Veel zinvoller is het voor ons (vooral voor de mozaïeklief- hebbers) om te weten wat nu precies de invloed van de ivoorfactor is op de mo- zaïekkanarie. Pas wanneer we hier het volledige antwoord op hebben, kan er een gefundeerde beslissing worden genomen.

Zo kunnen er veel vragen worden opge- worpen. B.v. of de ivoorfactor het speci- fieke mozaïekpatroon nu wel of niet ver- sluierd? En indien deze vraag bevesti- gend zou worden beantwoord, of het dan verstandig is om de ivoorfactor in de mozaïekkanarie te kweken?

Cezien de door onze bond uitgegeven

Standaardeisen voor kleurkanaries gaat het bij de beoordeling van de mozaïek- serie (zie s.v.p. blz. 94 e.v.) primair om het mozaïekpatroon; het patroon dat ge- vormd wordt "door vetstof gekleurde veerveiden en veerveiden die gepig- menteerd zijn (bij gepigmenteerde mo- zaïeken), terwijl bij de ongepigmen- teerde mozaïeken (zgn. blanke mozaïe- ken) het patroon wordt gevormd door vetstof gekleurde veerveiden en veer- velden die helder wit zijn". Zowel van de gepigmenteerden als de ongepigmen- teerden wordt vermeld dat de mozaïek- tekening scherp en duidelijk waar- neembaar moet zijn.

Logisch denkend zou men tot de conclu- sie kunnen komen dat al hetgeen dat het scherpe mozaïekpatroon belet, zou be- horen te worden geëlimineerd. Facto- ren die onscherpte/contrastverlies ver- oorzaken zouden behoren te worden gemedend.

Zo wordt de mozaïektekening belet door de dominant- en de recessiefwit- factor, aangezien deze factoren de vor- ming van carotinoïde (vetstofkleur) ver- hinderen. Ook de intensiefactor verhin- dert het mozaïekpatroon, omdat de in- tensiefactor een sterker carotinoïde- verdringend vermogen heeft dan de mozaïekfactor (zie s.v.p. Handleiding voor de kleurkanariëkweker van H.J. Veerkamp blz. 154 en 155).

Wat voor invloed heeft nu de ivoorfac- tor?

Jan Kuiper stelt op blz. 117 van het door hem geschreven Pietpraat over kleurkanaries: "het infokken van de ivoorfactor veroorzaakt contrastverlies door de kleurhalverende werking van deze factor". De heer Veerkamp gaat hier verder op in (blz. 161 e.v.). Hij noemt de ivoorfactor de structuurcaroti- noïdefactor. Hij zegt dat "door de wer- king van deze factor de aanwezige vet- stofkleur wordt genivelleerd. De caroti-

noïde wijzigt zijn karakteristieke ligging door een structuurverandering in de bevedering". De heer Veerkamp stelt verder dat "de ivoorfactor kleurbepa- lend is, onverschillig welk carotinoïde aanwezig is. De factor heeft een zodani- ge werking dat hij de directe kleur re- duceert."

Let wel! Noch de heer Kuiper, noch de heer Veerkamp spreekt ten aanzien van de ivoorfactor over mozaïekbeletting. De heer Kuiper spreekt echter wel over contrastverlies. Uit de woorden van de heer Veerkamp trek ik zelf de conclu- sie: eveneens contrastverlies; althans als ik de theorie moet geloven.

En hoe zit het dan met de voorbeelden van de heer Van Barzeveld? De ivoor- mozaïek op de provinciale TT in Lim- burg 1984 en die van de laatste wereld- tentoonstelling? Zouden deze mozaïek- vogels, zonder dat deze in het bezit van de ivoorfactor waren geweest, wellicht nog meer contrast hebben vertoond, alsgevolg waarvan zij wellicht nog ho- ger zouden hebben gescoord?

Het antwoord met betrekking tot een eventueel hogere puntentoekenning laat ik maar aan de heren Van Barze- veld, Kuiper, Veerkamp, Vos en hun collega-keurmeesters over. Wat het meerdere contrast betreft geloof ik met ja te moeten antwoorden. Het waarom van mijn antwoord hoop ik u met het vol- gende voorbeeld te verduidelijken. Wanneer u drie stukjes papier naast el- kaar legt van de kleuren zwart, wit en grijs, zult u zien dat de kleuren zwart en wit scherper contrasteren dan de kleu- ren grijs en wit. Wanneer we nu een re- latie leggen naar de in het geding zijnde ivoor-mozaïeken en er voor het gemak even van uit gaan dat deze vogels ge- tooid zijn met de "grondkleuren" wit en zwart, wat zien we dan? Antwoord: wit en? Juist: grijs! Door de werking van de ivoorfactor reduceert het zwart im- mers in grijs; althans in lichter zwart. Dit

Lid Dibevo

De grootste vogelspecialzaak van Zuid-Holland met 200 m² uitsluitend v... hobby

Langhout's Dier-Home

Letterlijk alles voor de vogelliefhebber. Van nestkastje tot complete buitenvolière in alle denkbare maten. Metalen en houten broedkooien, voorfronten, verlichting- en verwarmingsapparatuur, hygro- en thermometers, schouwlampjes, alle soorten voeder en drinkautomaten, universele TT-fronten, alle soorten opfok- en eivoeders, uitstekende zaadmengelingen, buffalo- en meelwormen, mierenpoppen (diepvries) en een geweldige sortering vogels.

Rijndijk 53A - 2394 AC Hazerswoude - Telefoon 01714-2984-4506
Postgiro 5506042 t.n.v. Langhout - Oegstgeest

Elke dag geopend m.u.v. zon- en feestdagen, vrijdags tot 21.00 uur.

voorbeeld kan zowel voor de ongepigmenteerde/blanke- als de gepigmenteerde mozaïeken gelden. Wanneer we er van uitgaan dat de in het voorbeeld aangegeven kleur zwart overeenkomt met de kleur geel (een kleur die bij de blanke mozaïeken wordt gevraagd) of met de kleur oranje-rood (dat zowel bij de ongepigmenteerden als de gepigmenteerden wordt gevraagd) en dat de in het voorbeeld genoemde kleur wit staat voor de witte veervelden, die voor de ongepigmenteerden nodig zijn, en/of staat voor overige kleur van de bevedering van de pigmentvogels, dan kunnen er een aantal conclusies worden getrokken:

Ten eerste, dat van de kleur geel nagenoeg niets overblijft, omdat door de enkele geefactor + de schimmelfactor + de ivoorfactor een kleur ontstaat die nagenoeg "wit" is. Deze "witte" kleur contrasteert niet meer met de "heldere witte veervelden", die voor de blanke mozaïeken zijn vereist. Dit zal dan ook wel de reden zijn dat in het vraagprogramma de combinatie geel en ivoor niet

wordt vermeld. Dit is wel het geval ten aanzien van de kleur oranje-rood: oranje-roodivoor. Maar evenals het geel reduceert ook het oranje-rood.

Wanneer we nog even bij de blanke mozaïeken blijven en kijken naar de in het voorbeeld aangegeven kleur wit. Wat gebeurt daar mee, wanneer de ivoorfactor wordt toegepast? Is het nog helder wit? Of wordt het wit (evenals bij de dominant- en recessief witte kanaries + ivoorfactor) grauwer/"vuiler"? Zo ja? Contrasteert het grauwe/vuile wit dan nog wel goed met het oranje-roodivoor?

Kortom: is het nu werkelijk wel zo verstandig om in de ongepigmenteerde mozaïekserie de ivoorfactor toe te passen? Ik denk het niet, hetgeen dan ook de reden is dat ik zelf alle blanke mozaïekvogels, waarvan ik het wist of zelfs maar enig vermoeden had dat zij in het bezit van de ivoorfactor waren/zouden kunnen zijn, heb uitgeselecteerd.

Tot nu toe heb ik het gehad over de invloed van de ivoorfactor op het contrast. Ik kan mij echter voorstellen dat er nog

meer gevolgen zijn voor de uiting van de mozaïekkanarie. Ook m.b.t. de gepigmenteerde mozaïeken. Los van de invloed van de ivoorfactor op de vetstofkleur van deze vogels kan men zich afvragen wat b.v. de invloed is op de zgn. mozaïek/zilversluier. En om het nog wat ingewikkelder te maken: wat is de invloed van de ivoorfactor op deze sluiert, wanneer ook nog de pastelfactor aanwezig is? Tot slot nog een "gemene" vraag: kan de ivoorfactor van pas komen bij het verdoezelen van veel voorkomende fouten (zie s.v.p. standaardisatie)?

Veel vragen? Voor sommigen misschien wel. Zelf denk ik dat dit aantal nog lang niet genoeg is. Wanneer ik hier deskundige/goede antwoorden op krijg, ben ik echter al weer een beetje tevreden. Misschien iets voor de heren Van Barneveld, Kuiper, Veerkamp en/of Vos?

Jan Lok, Voorthuizen.

Nieuwe kleuren, nieuwe rassen

Nieuwe kleurslagen (mutaties) of nieuwe rassen dienen gedurende drie jaar als zodanig te worden ingezonden op de bondskampioen alvorens zij voor erkenning in aanmerking komen en kunnen worden opgenomen in de betreffende standaard. Gedurende die drie jaar zullen keurmeesters en technische commissies de ontwikkelingen van de nieuwe mutatie of het nieuwe ras nauwlettend volgen en vastleggen waarna, zoals hiervoor bedoeld, een besluit tot het al of niet erkennen zal worden genomen. Inschrijven van nieuwe mutaties c.q. rassen is in alle betreffende hoofdgroepen mogelijk.

Keurmeester zangkanaries

Ook tijdens de komende bondskampioen wordt er weer een test afgenomen voor diegene welke toegelaten wil worden tot de opleiding van harzer of waterslager keurmeester. De test bestaat uit het noemen van gezongen toeren en een voorzichtige waardering daarvan. Als deze test positief voor u uitvalt, kunt u met de theorie beginnen welke bestaat uit 12 schriftelijke lessen, elke maand een. Hierna moet u minimaal 5 bijzittingen hebben gehad wilt u tot het examen worden toegelaten. Zij die meer dan een jaar kweekervaring hebben met zangkanaries en redelijk tot goede uitslagen middels katalogi kunnen tonen, kunnen zich aanmelden bij de heer W.J.P. Vermeij, Leppa 36 te Drachten, telefoon 05120 - 1 72 42.

Lid zijn van de N.B.v.V.,

het kan niet beter!

NBvV-KALENDER 1986

Een zo schitterend uitgevoerde kalender voor zo weinig geld koopt u elders nergens.

Formaat 29 x 30 cm. met 24 zeer fraaie vogelafbeeldingen in kleur.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 6,50.

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau.

Voor afdelingen is de inkoopprijs bij 10 of meer exemplaren f 5,00 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324,

t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.

Per omgaand ontvangt u het bestelde franco thuis.

Signalement

Over het algemeen worden signalementen gebruikt om niet-aanwezigen, zeg maar voortvluchtigen, in wijder kring bekend te maken, meestal ten behoeve van de opsporing. De afgebeelde vogels uit de agaatserie hebben die opsporing zeker niet nodig, het zijn vogels die regelmatig, soms zelfs veelvuldig, op tentoonstellingen aangetroffen worden. Waarbij aangetekend dient te worden dat de zilveragaten de minst voorkomende van de drie zijn, fokkers vinden over het algemeen de fok van deze kleurslag te ondankbaar. De redenen komen aan de orde in dit signalement.

Iedere agaat is een mutant, iets preciezer, een mutant van de groene wildvorm kanarie. Wat is er dan gemuteerd? Wel, in vergelijking met de wildvorm bezit de agaat aanzienlijk veel minder phaomelanine dan de wildvorm heeft of kan hebben, de phaomelaninehoeveelheid is drastisch gereduceerd door een erfelijke afwijking in de agaat. Afhankelijk van de auteur werd en wordt deze pigmentreductie "opbleekfactor agaat" (oa) of "eerste reductiefactor" (rb) genoemd. Het effect van de mutatie is duidelijk afleesbaar, ten eerste het niet meer of in verminderde mate aanwezig zijn van bruinpigment, ten tweede het ontstaan van een omzoming in vooral de grote pennen van vleugel en staart, die omzoming vloeit weer voort uit het niet meer aanwezig zijn ter plekke van de "normale" phaomelanine.

Al te vaak wordt vergeten dat een pigmentreductie niet alleen effect heeft op het eigen werkterrein van die reductiefactor, er zijn neveneffecten. Bij agaten wordt door een erfelijke factor een deel van de phaomelanine gereduceerd, dat heeft twee niet te onderschatten neveneffecten.

1. de reductie-phaomelanine is er voor verantwoordelijk dat het zwarte eumelanine minder zwart wordt cq lijkt.
2. de melaninereductie maakt het mogelijk dat de aan die reductie onderworpen vogel meer bijkleur laat zien dan de vogel die niet aan die reductie onderhevig is.

Het onder 1 genoemde neveneffect kan twee oorzaken hebben, het kan zijn dat effectiviteit van de reductiefactor niet alleen de phaomelanine "raakt" maar ook (zijdelings) de eumelanine afzwakt - het kan zijn dat phaomelanine en eu-

melanine zo met elkaar verstrengeld zijn dat het ontbreken of het gedeeltelijk ontbreken van phaomelanine de eumelanine lichter van tint maakt.

**Tekst: Jan Kuiper
Foto's: NBvV**

Voortbordurend op deze gegevens heb ik moeite met het feit dat het onttrekken van bruin aan zwart er voor zou kunnen zorgen dat het zwart minder donker wordt, ik ben eerder geneigd te geloven dat de bruinvermindering moet of zou moeten resulteren in een zwartere uitmonstering van de eumelanine. Blijft over de veronderstelling dat de eerste reductiefactor meer reduceert dan alleen phaomelanine. Laten we niet uit het oog verliezen dat het foktechnisch zeer wel mogelijk is agaten met diepzwarte bestreping te fokken, in Zutphen zaten zelfs agaatspastellen met een zwarte bestreping, zwarter dan normaliter bij agaatspastellen aan de orde is.

Zulke vogels moeten in het bezit zijn van sterk ontwikkelde eumelanine, al dan niet onder invloed van de klassieke blauwfactor. Het heeft m.i. weinig zin om U te adviseren om uw agaten daarop te selecteren, meermalen zijn vogels uit de agaatserie bestraft door keurmeesters vanwege het bezit van een te zwarte bestreping. Blijkens de standaard zijn keurmeesters hiertoe gerechtigd; onder AGAATSERIE (met wit of geel) staat onder ALGEMEEN onder meer dat voornamelijk de vleugel en staartpennen, de bestreping en de donsveren vrij donker, tegen zwart aan, gekleurd zijn. Let wel, tegen zwart aan is iets anders dan zwart! Merkwaardigerwijs komen

in het aangehaalde hoofdstuk onder "voorkomende fouten" geen aanwijzingen voor in de richting van mogelijk te donkere bestreping. Niettemin kan uit de standaardtekst **afgeleid** worden dat vooral de bestreping en ook de grote pennen te donker zouden kunnen zijn...

Onder 2 is aangegeven dat de vogel onder invloed van een pigmentreductie als neveneffect méér bijkleur laat zien dan de vogel die niet aan een pigmentreductie onderhevig is; dat is een logisch neveneffect, immers, daar waar pigment zit kan geen bijkleur zitten. Vandaar dat de afgebeelde agaten meer rood-geel-wit laten zien dan bij brons-groen-blauw het geval is en kan zijn. In vergelijking met de laatstgenoemde (wildvorm) kleurslagen bezit de agaat veel minder pigment en dus meer vetstofkleur. Denk erom, het optreden van pigment verhindert ter plekke het optreden van bijkleur!

De afgebeelde oranjeroodagaat en de goudagaat horen tot de intensieve kleurslagen; voor de afgebeelde zilvragaat gaat dat niet op. Deze vogel ligt "ergens" tussen intensief en schimmel in, de een noemt dat half-intensief, de ander geeft er de voorkeur aan zulke vogels half-schimmel te noemen. What's in a name? Voor alle intensieve gepigmenteerde kleurslagen geldt dat de bestreping in rug en flank fijn en kort en goed onderbroken moet zijn, dat de kleuruiting helder is zonder enige meligheid en/of schimmel; voor de niet-intensieve agaten geldt dat enig bruin toegestaan is en dat de streping iets minder fijn behoeft te zijn dan bij de intensieven verlangd wordt. Bekijk de af-

gebeelde vogels eens nauwlettend. Zowel de goudagaat als de oranjeroodagaat bezitten een fijn gestreept rugdek, waar het de flanktekening betreft zit er nogal wat verschil tussen beide exemplaren. De goudagaat laat een prima zichtbare flanktekening zien, alleen bij geconcentreerde beschouwing is bij de oranjeroodagaat enige tekening waar te nemen in de flank. De zilveragaat is niet intensief, mag dus een minder fijne streping demonstreren, dat is dan ook het geval bij de afgebeelde vogel. Alleen, mag men, in vergelijking met beide anderen, hier nog spreken van "iets" minder fijn? Het woordje "iets" is een invulbegrip, iets preciezer, een zeer persoonlijk invulbegrip, als ik ergens honderd gulden moet betalen en ik heb maar 99 gld. op zak dan zegt de een dat ik iets tekort kom terwijl anderen vinden dat ik duidelijk tekort kom. De situatiebeoordelaar heeft in feite in zo'n situatie een positiekeuze, de persoonlijke opstelling gaat een rol spelen, zorgt voor de invulling van het gegeven.

Kijkend naar de twee intensieven, specifiek lettend op de streping, concludeer ik in dit geval dat de zilveragaat een te grof pigment bezit, om de volgen-

de reden. Als een streepje van B tweemaal zo breed is dan bij A dan is dat streepje niet iets minder fijn, het is gewoon tweemaal zo dik. Dus Met spijt constateer ik met vele anderen dat de zilveragaat uit de gratie is, de liefhebbers zien er niet zoveel meer in. Neem nu de afgebeelde vogel, een "gewone" dominantwitte zilveragaat. Zonder storende aanslag, een spoorje beige in de rug en een wat te grof uitgevallen streping. Wellicht zou deze vogel met iets meer blauwfactor en een tikkeltje intensiever, een heel ander kleurbeeld laten zien. Het argument dat het geen zin heeft om vogels van 87 pnt naar een TT te brengen is een misplaatst argument in dezen; in andere kleurslagen komen legio vogels met 87 pnt voor, waarom dan niet bij de zilveragaat?

Het argument dat zilvertinten sneller aanmerkingen krijgen dan geel en roodfactorige vogels spreekt mij niet aan; de kreet dat je "op wit" alles ziet evenmin. Want, roodfactorige intensieven laten **ieder** spoorje meligheid zien, geelfactorige intensieven laten ieder spoorje bruin en ook meligheid zien. Witfactorigen laten geen schimmel zien, uit zichtbaar bruin zou afgeleid kunnen worden dat de vogel of niet intensief genoeg is of te weinig blauwfactor bezit. Datzelfde kan ook van rood en geelfactoren gezegd worden, ergo, de zilveragaat heeft niet een uitzonderlijke moeilijkheidsgraad.

IEDERE in de perfectie gefokte vogel heeft een hoge moeilijkheidsgraad, dat gaat ook op voor de in dit signalement voorgestelde vogels.

goudagaat

zilveragaat

oranjeroodagaat

Grasparkieten

French Moul is te bestrijden!!!

French Moul. Eigenlijk een veel te mooie naam voor zo'n ordinaire ziekte. Het verschijnsel heeft al heel wat grasparkietenkwekers tot wanhoop gebracht. Ook in het voorbije kweekjaar 1985 blijken weer veel van deze invalide vogels te zijn gekweekt.

Voor de niet ingewijden vermeld ik nog even de verschijnselen van French Moul, of zoals wij het noemen: Franse rui.

In een blok met jonge grasparkieten gaat ogenschijnlijk alles naar wens. Aan de breedte van de "schouders" en de kop is al te zien dat het legsel enige fraaie types zal opleveren. Ook de bevedering is prima.

De eerste exemplaren staan reeds op het punt van uitvliegen. En dan gebeurt het! Bij één of soms meer van deze jongen brokkelen plotseling de grote staart- en slagpennen af.

Deze afgebroken pennen liggen dan ook in het nestblok. Voor het betreffende jong heeft dit tot gevolg, dat het zich niet in de lucht kan verheffen. Na het verlaten van het nestblok zal het zich al klauterend langs het gaas en "kruipend" over de grond verplaatsen. Vandaar ook de benaming "kruipers" voor deze arme schepselen.

Een extra nare bijkomstigheid is wel dat het juist vaak de beste types zijn die door de kruipersziekte worden getroffen. De slachtoffers blijven voor het overige kerngezond en in veel gevallen krijgen zij in het tweede levensjaar wel de normale vleugel- en staartpennen, zo-

dat zij voor de rest van hun leven een normaal parkietenleven kunnen leiden. French Moul heeft niet alleen de kwekers veel hoofdbrekens bezorgd, ook de wetenschap is al jarenlang bezig om de oorzaak van deze ziekte op te sporen. Tot op dit moment zonder resultaat. Moeten wij het euvel van French Moul dan maar gelaten over ons heen laten gaan? Integendeel! Want naar mijn mening is de kruipersziekte wel degelijk te bestrijden. Zonder ook aan te kunnen geven wat de precieze oorzaak is, kan ik u wel zodanige richtlijnen geven dat u in het kweekjaar 1986 geen enkel "kruiper" meer produceert. Volgens mij moet de

oorzaak van French Moul namelijk gezocht worden in een combinatie van verschijnselen die in onderlinge samenhang de ziekte in de hand werken. In het kort gezegd heeft kruipersziekte te maken met twee hoofdoorzaken **voeding en hygiëne.**

Aan de onderlinge samenhang van deze hoofdoorzaken liggen de volgende bijzaken ten grondslag.

- de kweker verstrekt een "te arm" opfokvoer;
- de kweker geeft een te eenzijdige voeding;
- in de krop van de grasparkiet heerst een te lage Ph (= zuurheidsgraad);
- de pop broedt in een bevuild nestblok dan wel zit op bevuilde eieren.

Over verschillende van deze zaken heb ik afzonderlijke artikelen geplaatst in "Psittaci", het tweemaandelijks orgaan van de Parkieten Speciaal Club van de N.B.v.V. Voor de lezers van "Onze Vogels" zal ik per onderwerp een korte samenvatting geven.

Bij a: **het opfokvoer.** Zoals gezegd kan dit "te arm" zijn. Jonge parkieten hebben namelijk een opfokvoer nodig met minimaal 20% eiwit. Jammergenoeg is er nog geen opfokvoer in de handel dat dit percentage haalt. Meestal is 13% eiwit wel het maximum. Om boven de 20% te komen zal de kweker dus zelf aan de slag moeten. Hij doet dit het beste door een eigen opfokvoer te ontwikkelen waarvan de basis is oud brood. Dit wordt fijn gemalen, samen met een wel-

nig hondevoer van het merk Hols Donathin. Door dit mengsel doen we vervolgens nog wat babyvoeding in de vorm van Protifar en een weinig Gistocal. Als extra smaakmaker voegen we nu gekiemde zaden aan het opfokvoer toe, waarna we het geheel een weinig rul maken door de toevoeging van melk. Om tot een goed mengsel **kiemzaad** te komen moet u ook zelf gaan mengen. Gebruik hiervoor de volgende zaden: katjang itjoe, gepunte haver, gerst, tarwe, boekweit en een weinig negerzaad. Zet deze eerst een nacht in het water alvorens ze in de speciale kiemmolten te doen. Een weckfles of jampot kunt u ook gebruiken, als u het deksel maar niet helemaal afsluit, want het kiemproces heeft zowel vocht als zuurstof nodig! En denk erom: iedere dag het mengsel goed spoelen. Ongeveer de derde dag kunt u de kiemende zaden al door het opfokvoer mengen. En kijk dan eens hoe uw parkieten daar van genieten!

De kiemende zaden zijn niet alleen heilzaam voor het parkietenlichaam, ze werken ook in psychische zin erg gunstig. Australische kromsnavel (dus ook grasparkieten) zoeken namelijk een gebied waar de regentijd is geweest, zodat er rijpe zaden voorhanden zijn. Vinden zij een dergelijk gebied niet, dan gaan ze ook niet tot voortplanting over en in droogte periodes slaan ze soms een compleet broedjaar over! Deze wetenschap gaan we bij de vogels in gevangenschap uitbuiten door ze gekiemde zaden te voeren. Zij schakelen deze gelijk met de **rijpende** zaden in de vrije natuur en komen daardoor vlot in de gewenste broedstemming.

Bij b: Voer zo **veelzijdig** mogelijk. Met zaad, water en een opfokvoertje alleen bent u er nog niet. Grasparkieten verlangen meer! De kiemende zaden geven op zich ook al een aardige variatie aan het voedsel, maar er zijn nog legio andere voedselbronnen waar grasparkieten gek op zijn, doch die hun in gevangenschap worden onthouden. Probeer u het eens met kleine dunne wilgentakjes! Het is beslist niet uitverveling dat uw vogels daar direct de bast af gaan knagen. In deze bast zitten namelijk ook belangrijke opbouwstoffen, welke hoofdzakelijk in de vorm van cellulose worden opgenomen, doch waarvan diverse andere opbouwstoffen worden afgeleid. Dergelijke wilgentakjes moet u wekelijks aan uw vogels geven.

Eveneens dient u ze wekelijks een scheppje grit te geven. Ook al hebben ze volgens u nog wel grit in het bakje, dan moet u ze toch weer wat erbij geven. Grasparkieten bekijken dat nu eenmaal

door een andere bril dan u zelf en ze zijn erg kieskeurig wat het uitzoeken aangaat van die stukjes grit welke ze graag in de spijsmaag opnemen om het voedsel mee helpen te vermalen.

Het spreekt vanzelf, dat rijpende gras en onkruidzaden uit de vrije natuur een ideale bijvoeding zijn. De bekende vogelmuur, het herderstasje, perzikkruid en melde zijn soorten onkruid waar grasparkieten gek op zijn. Ook graszaden, vooral van het zgn. tuingras en van de engelse raai worden graag gegeten. En niet te vergeten de halmen van de wilde haver! Wel altijd terdege uitkijken of het in de vrije natuur geplukte niet direkt (of indirekt door overwaaien) vergiftigd kan zijn door bestrijdingsmiddelen. De angst daarvoor mag echter nooit een reden zijn om genoemde gras- en onkruidzaden aan uw vogels te onthouden.

Onbekend maakt onbemind. Fruit en vruchten worden vaak niet gegeven omdat men meent dat deze toch niet worden geconsumeerd. Grote stukken van de appel en de sinaasappel blijven inderdaad veelal onaangevoerd. Doch probeert u het eens met schijfjes van een paar millimeter dik. En begin niet direkt met een zure appelsoort als bijvoorbeeld de renet, doch neem in het begin een zoete soort als de golden delicious (banaanappel). Een ander voorbeeld van het "onbekend maakt onbemind" is bijvoorbeeld de rozenbottel. Hele bottels blijven onaangevoerd, doch breekt u de bottels eerst open, dan worden ze graag genuttigd. Zo zijn er nog meer voorbeelden aan te geven om grasparkieten een gevarieerd menu te verschaffen. Het is vaak een kwestie dat de kweker het inziet en het daarna uitprobeert.

Bij c: de **lage zuurgraad** in de krop van de grasparkiet heeft vaak funeste gevolgen, want het vergroot de kans op schimmelvorming. En schimmels zijn op hun beurt weer de ideale voedingsbodem voor een ziektekiem als bijvoorbeeld de *Candida* bacterie. Een met *Candidiasis* besmette vogel (het verschijnsel is vaak te herkennen aan het uitkotsen van het voer, waarna dit in slierten langs de wand van de krop kleeft) is veelal ten dode opgeschreven.

Door het voeren van de schijfjes appel en sinaasappel, doch ook met de wilgentakjes, bereikt u al dat de zuurgraad in de krop van de grasparkiet redelijk op peil komt. U kunt ze echter ook wekelijks een weinig azijnzuur toedienen. Vooral als u gebruik maakt van de inmiddels bekende "automatische" druppelflesjes, kunt u gemakkelijk een scheutje tafelazijn door het drinkwater

doseren. Persoonlijk geef ik dan ongeveer 20 druppels op een flesje van 200 ml.

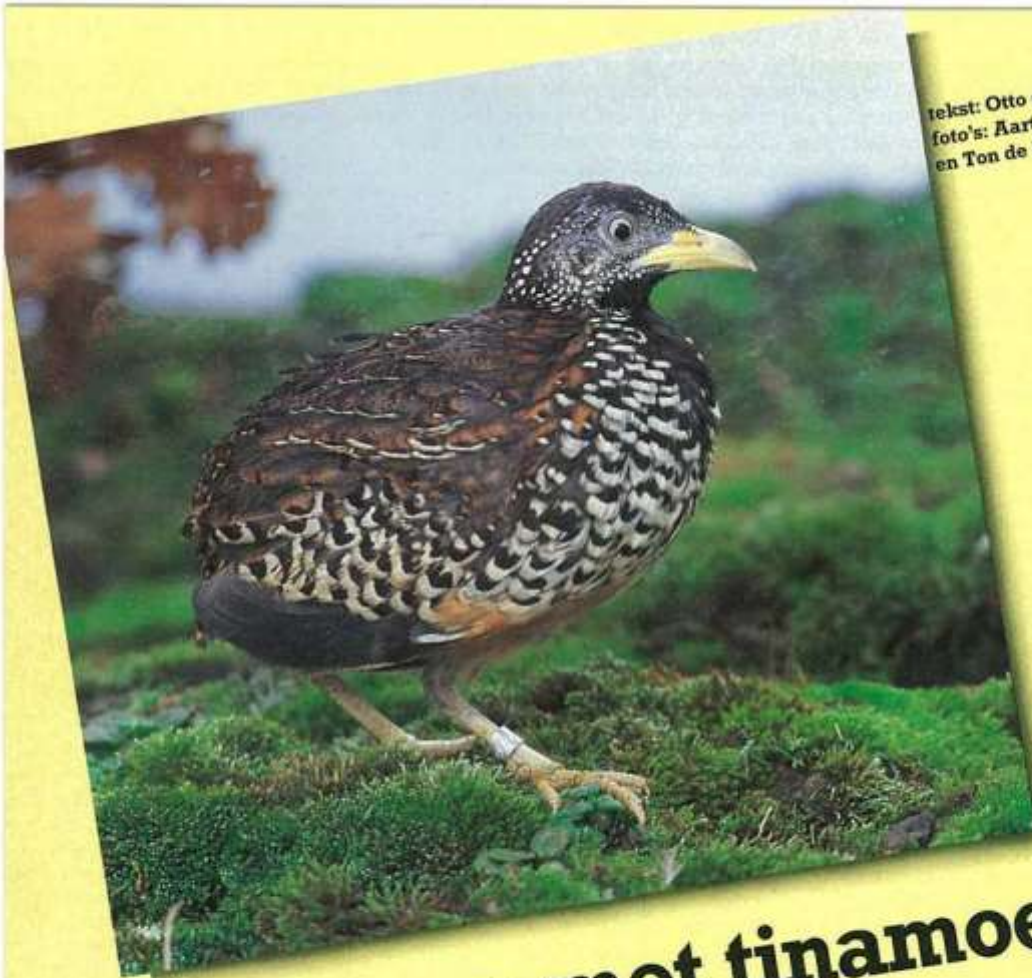
Bij d: het feit, dat "kruipers" vaak in de tweede en derde ronde voorkomen moet tot nadenken stemmen. Volgens mij heeft dit wel degelijk te maken met hygiëne. Tijdens de eerste ronde had de pop de beschikking over een goed gereinigd en ontsmet nestblok. Op de grens van het afsluiten van de eerste ronde en het beginnen van de tweede ronde brengt de pop de kweker in tweestrijd. Beide rondes overlappen elkander namelijk in die zin, dat het eerste ei van de tweede ronde al wordt geproduceerd, terwijl de laatste jongen van de eerste ronde nog niet zijn uitgevlogen. De kweker vraagt zich dan af: "Kan ik het blok nu nog wel schoonmaken en ontsmetten?" Veelal durft men dat niet aan en vreest men versterking.

Daarbij komt dat de pop vaak zelf al een reinigingsoperatie heeft gehouden. Vaak wordt dan door de kweker volstaan met het wegkrabben van het ergste vuil en het popje mag in dit (vieze!) blok ongestoord haar tweede ronde voortzetten. Mijn advies in deze: de laatste jongen van de vorige ronde in de broedkooi zetten, alwaar ze zich kunnen verschuilen onder een speciaal voor dat doel gemaakt "schapie". Dan het nestblok consequent reinigen en ontsmetten. Schoon zaagsel erin en het reeds gelegde ei terugleggen. Ook het legsel zelf moeten we schoon blijven houden. Vaak worden de laatste eieren van een legsel door de reeds aanwezige jongen bevuild. Deze vieze eieren komen vaak niet uit. Wanneer we deze eieren echter reinigen krijgen we een veel groter percentage jongen. Handel met de bevuilde eieren als volgt: neem ze in de handpalm en onsluit ze met de vingers. Houd de hand nu gerust onder de koude kraan, zodat de eieren bevochtigd worden. Alzo enige tijd wachten om de "voorweek" haar werk te laten doen. Na enige tijd is het mogelijk om het aangekoekte vuil met uw vingers eraf te wrijven.

Al met al moet u dus nogal wat moeite doen om uw grasparkietenbestand gezond te houden. Maar deze moeite loont zich dubbel en dwars want op deze wijze kweekt u gegarandeerd kerngezonde jongen.

Hopenlijk heb ik met deze aanwijzingen er toe bijgedragen dat er in 1986 en volgende kweekparen geen French Moult meer in uw kweekhok optreedt!

W.A. Tolman

tekst: Otto de Gans.
foto's: Aart de Gans, Otto Ve
en Ton de Bruijn.

Dwergtinamoe

Ervaringen met tinamoes

Laat ik beginnen met te vertellen dat ik een tik heb van grondvogels. Bovendien vind ik bij de chinese dwergkwartel de hen mooier dan de haan.

Dat komt doordat ik meer waarde hecht aan de tekening dan aan de kleur van een vogel. Als kleuren en een fijne tekening samengaan is dat natuurlijk prachtig.

Bij veel grondvogels (kwartels, patrijzen, francolijnen enz.) moet één van de twee geslachten het stellen zonder opvallende kleuren.

Soms zijn beide geslachten onopvallend van kleur. Zo is het ook bij de tinamoes die ik tot nu toe gezien heb.

Ik heb wel gelezen over tinamoes met mooie kleuren en ik heb ook mensen ontmoet die ze gezien hebben (bijv. in Walsrode).

Algemeen.

De wetenschap heeft haar standpunt over de indeling van de tinamoes nogal eens gewijzigd. Tegenwoordig spreekt men in de literatuur van stuihoenders of tinamoes (Tinamiformes). Bij de meeste soorten (meer dan veertig!) zijn de hennen iets groter en helderder van kleur dan de hanen. De haan broedt de eieren uit en verzorgt de jongen. De eieren zijn gewoonlijk afkomstig van meerdere hennen. Als de haan gaat broeden paren de hennen met een andere haan en bezorgen die ook een legsel om te broeden. De vogels hebben een gedrongen lichaamsbouw en korte vleugels. De meeste soorten vliegen dan ook geen grote afstanden. Door o.a. te letten op het wel of niet aanwezig zijn van een achterteen, het glad of geschubd zijn van de poten en de plaats van de neusgaten worden tinamoes wel verdeeld in twee onderfamilies. 1. Bostinamoes; verdeeld in 3 geslachten: ruige

tinamoos, geschubde tinamoos en gladde tinamoos.

2. Steppetinamoos, verdeeld in 6 geslachten: pampahoenders, kuiftinamoos, drieteentinamoos, patrijstinaoos, kwarteltinamoos en pauwtinamoos. Voor een interessante en vrij uitvoerige beschrijving verwijs ik naar de encyclopedie van Orzimek waaraan ik ook de voorgaande gegevens voor het grootste deel heb ontleend.

Ervaringen met de dwergtinamoos.

(*Nothura maculosa*)

In het najaar van 1983 zag ik bij een importeur twee soorten grondvogels. Volgens de handelaar waren het dwergtinamoos en kuiftinamoos. Natuurlijk wilde ik graag een soort grondvogels aan mijn collectie toevoegen. Er was helaas niets met zekerheid te zeggen over het geslacht van de vogels. Om die reden en om financiële redenen koos ik voor de goedkopere dwergtinamoos. Ik zocht twee exemplaren uit die in kleur en formaat flink wat van elkaar verschilden. Omdat de winter in aantocht was werden de vogels niet in de buitenvolière gezet. In de schuur is een ruimte ingericht om grasparkieten te kweken. Deze ruimte wordt vorstvrij gehouden. De tinamoos moesten hierin in een kooi van 1,10 x 0,50 meter de winter doorbrengen. Tot mijn stomme verbazing

lag er eind december een donkerbruin glanzend ei in de kooi. In de weken daarop werden met verschillende tussenpozen nog 4 eieren gelegd. De vlakbroeder werd in bedrijf gesteld maar de eieren bleken onbevucht te zijn. Dit was niet zo verontrustend. Het feit dat de kleinste fletste vogel, die ik als haan aangemerkt had, de eieren produceerde was vervelender. Met de zekerheid dat ik een hen bezat die eieren wilde leggen in gevangenschap vestigde ik mijn hoop op het komende zomerseizoen. Zover was het nog niet want... eind februari sneuvelde de andere vogel. Bij sectie bleek het een hen te zijn zodat van kweken toch geen sprake had kunnen zijn. Nog dezelfde dag ging ik naar het adres waar mijn tinamoos vandaan kwamen. Er zaten nog tinamoos en ik kocht een nieuw exemplaar. Weer wist ik niet of er sprake was van een koppel. Toen ik enkele maanden later in de gelegenheid was om nog twee exemplaren te kopen deed ik dat. De kans dat ik van beide geslachten minstens één exemplaar had was nu redelijk groot. De vogels werden gehuisvest in een vluchtje van 3,75 x 0,75 meter. Pas tegen de vakantie raapte ik een ei. Met tussenpozen van 3 tot 10 dagen raapte ik 11 eieren. De eerste 5 eieren bleken onbevucht te zijn. Het zesde ei was wel bevrucht en daaruit kwam na 16 dagen broeden in de vlakbroeder een gezond

kuiken. Het kuikentje had de gebruikelijke camouflagetekening. De haren aan de snavelwortel waren wel opvallend. Het kuikentje werd samen met een kuikentje van een japanse kwartel onder een lamp gezet in een kistje in de woonkamer. (Dat doe ik altijd als ik iets bijzonders kweek zodat ik het goed in de gaten kan houden). Het kuikentje nam het aangeboden voer goed op en ging meteen aan het groeien. Op de avond van de achtste dag was het kuikentje nog in een prima conditie maar toen ik op de negende dag opstond lag het dood. Jammer! Toch hield ik goede moed want, wat de oorzaak ook mocht zijn, het kuikentje groeide en at goed en... er lagen 2 bevruchte eieren in de broedmachine! Uit die eieren kwamen 2 kuikens die zonder problemen opgroeiden. Op Vogel '85 was er één te zien en voor die vogel kreeg ik de fel begeerde oorkonde. Momenteel (eind juli 1985) heb ik 3 hennen en 2 hanen (inmiddels kan ik ze sexen) in mijn voliére lopen.

De eierproductie is wat hoger dan verleden jaar. De vogels leggen nog steeds en ik heb reeds 10 kuikentjes lopen. Het is niet helemaal vanzelf gegaan maar nu heb ik toch materiaal genoeg om mee verder te kweken. Misschien willen de hier gekweekte vogels wel zelf gaan broeden.

Kuiken en eieren dwergtinamoos

kuiftinamoos

De Kuiftinamoe. (Eudromia elegans)

Met de dwergtinamoe was het niet helemaal vanzelf gegaan zei ik. Toch zal blijken dat je veel meer problemen kunt ondervinden. Toen ik de dwergtinamoos kocht was ik in gezelschap van mijn "vogelvriend" dhr. Teunis de Jong uit Lexmond. Hij schafte 2 kuiftinamoos aan. Al heel snel bleek één van de dieren niet fit te zijn. De diagnose van de dierenarts luidde chronische snot. Medicijnen waren niet afdoende en de hollen in de kop reinigen was een riskante onderneming. Bovendien was er geen garantie dat de vogel daarna zou genezen. Daar er geen alternatief was werd tot de ingreep besloten. De vogel overleefde het maar de ziekte kwam terug en de vogel bezweek er uiteindelijk aan. Het andere exemplaar was in prima conditie. In de zomer van '84 werden wel meer dan 30 grote glanzende heldergroene eieren gelegd. De eieren zijn zo helder van kleur en zo glanzend dat bijna niemand meteen gelooft dat het echte eieren zijn! Sommige mensen verdenk ik er van dat ze nooit echt overtuigd zijn ondanks onze oprechte pogingen daartoe. Die eierproductie maakte het verlies van de andere vogel nog triester. Na overleg besloten mijn vriend en ik om 2 nieuwe exemplaren erbij aan te schaffen. Die vonden we in België. Toen de vogels een paar dagen bij ons zaten bleek dat ze niet in orde waren. De ogen waren niet mooi rond en ze traanden. Bovendien plakte de binnenkant van de snavels. Ze werden op een gazen rek gezet en kregen medicijnen. Af en toe leken ze op te knappen maar uiteindelijk gingen ze, na weken, toch dood. Daar te verwachten was dat de hen het volgende jaar weer eieren ging leggen vond ik het idee dat ze alleen zou zitten onverdraaglijk. Toen ik voor kwartels en francolijnen weer eens naar België moest schafte ik, na overleg met mijn vriend, weer een kuiftinamoe aan. Hij stelde wel als voorwaarde dat de tinamoe de winter bij mij zou doorbrengen. Dat lukte zonder problemen. In het voorjaar van 1985 bracht ik mijn tinamoe naar Lexmond waar hij bij de hen gezet werd. Nu maar afwachten. Al na 3 weken hadden we zekerheid. Mijn vriend belde op met de mededeling dat

hij dacht dat we een nieuwe tinamoe moesten aanschaffen. De schrik sloeg mij om het hart. Zou nu de vierde kuiftinamoe uitgestapt zijn? Gelukkig lag de zaak anders. Beide vogels hadden die dag een ei gelegd. Geen ramp dus maar wel een probleem. Waar haal je zo snel van zo'n zeldzame soort een haan vandaan? Die avond en de volgende dag belde ik alle liefhebbers en handelaren in Nederland en België op waarvan ik hoopte dat ze me konden helpen. Na een paar dagen kreeg ik bericht dat er in België bij een groothandel 5 exemplaren zaten. De man verkocht alleen per 2 vogels en vroeg een schrikbarende prijs. Bij wijze van uitzondering mochten wij als particulieren wel zelf komen uitzoeken. Na wat heen en weer praten besloten we 2 vogels te kopen als we tenminste een beetje zekerheid konden krijgen over het geslacht! De Grzimek en "Geslachtsbepaling bij vogels" van drs. Kaal werden geraadpleegd. In beide boeken staat dat de hanen een duidelijk zichtbare penis hebben. Ze moesten dus cloacaal te sexen zijn. Mijn 5 dwergtinamoos werden gevangen. We stelden vast dat er bij 2 vogels een penis waar te nemen was. Twee andere vogels waren beslist hennen. Over de vijfde vogel durfden we geen uitspraak te doen. Misschien kwam dit doordat de vogel niet oud genoeg was of in elk geval niet in broedconditie. (Later bleek het een hen te zijn). Opgetogen over deze kennis besloten we om op zaterdag naar België te reizen. Bij de handelaar lieten we de kleinste vogels met de fletste kleuren vangen. Controle van de cloaca wees uit dat het inderdaad hanen waren. Op de terugweg spraken we af om de 2 hanen bij mijn vriend in de volière bij de 2 hennen te zetten. Dhr. Kaal schrijft namelijk dat de hanen maar gedurende een korte periode vruchtbaar zijn. We dachten zo de kans op bevruchte eieren te vergroten. Waarschijnlijk was dat niet nodig want inmiddels heb ik een liefhebber gesproken die van 1 haan en 2 hennen de hele zomer van '84 bevruchte eieren heeft gehad. Maar goed, we namen geen risico. Voor alle zekerheid werden de eieren meteen bewaard. Wie schetst onze verbazing toen bleek dat een ei dat op de eerstvolgende dins-

dag gelegd werd al bevrucht was?! Inmiddels is gebleken dat het uitbroeden van de eieren in de broedmachine geen speciale problemen oplevert. De kuikens opfokken verloopt nog niet vlekkeloos maar inmiddels lopen er toch 6 halfwas exemplaren in de volière. Het ziet er dus naar uit dat we geen spijt hoeven te hebben van de moeite die we ons getroost hebben.

Tot slot.

Wat de kleur en de tekening van de vogels betreft hoef ik niets aan de foto's toe te voegen. Dat geldt ook voor de eieren! Het gebrek aan kleur van de vogels wordt ruimschoots goed gemaakt door de kleur van de eieren. Alleen die eieren maken het al de moeite waard om deze vogels te houden. Bovendien worden de zelf gekweekte vogels zeer betrouwbaar. Dit in tegenstelling tot de geïmporteerde vogels. Die blijven wat schichtig en vliegerig, vooral bij de dwergtinamoe. Nu willen we met de gekweekte kuiftinamoos natuurlijk graag naar de tentoonstelling. Het liefst natuurlijk naar Vogel '86 om een oorkonde in de wacht te slepen. Misschien levert dit nog wel moeilijkheden op. Ten eerste moeten de kuikens natuurlijk in leven blijven. Ten tweede zijn de vogels wat groot (± 40 cm) voor de gebruikelijke inklapbare traliekoöien. Over dit punt zal ik tijdig contact opnemen met de N.B.v.V.. Misschien is het mogelijk om iets speciaals te regelen zoals dat ook gebeurt voor papegaaien. Voor de kuiftinamoos zouden koöien met een grondoppervlak van 1 m² al meer dan groot genoeg zijn. Ik hoop dat het lukt, ook al omdat een tentoonstelling naar mijn mening interessanter wordt naarmate er meer soorten te bezichtigen zijn. Misschien zou het showen van grondvogels gestimuleerd kunnen worden door een speciaalclub. Ik hoop in elk geval dat door dit stukje de aandacht voor grondvogels bij veel liefhebbers iets is toegenomen.

VOGEL '86

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1986
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

**LEERZAAM
BOEIEND
INTERESSANT
U MAG HET
NIET MISSEN**

De rijstvogel als kweek- en tentoonstellingsvogel

Het kweken van rijstvogels zal voor de meeste liefhebbers weinig problemen opleveren. Als men de juiste broedblok gebruikt, maakt het niet uit of men in een voliére of in een broedkooi kweekt. Kweekt men echter tentoonstellingsgericht, dan kan men het beste broedkooien gebruiken. De maten van de broedkooien zijn meestal 60 x 60 x 60 centimeter. Het broedblok, dat 20 x 12 x 15 groot is, hangt aan de buitenkant van de kooi. Op deze manier kan men het blok inspecteren, zonder de vogels te storen.

De voeding bestaat uit gemengd tropisch zaad, met toevoeging van 8% paddy. Verder bestaat het uit onkruidzaad,

trosgerst en eivoer. Grit en maagkeuzel mogen echter ook niet ontbreken. Als nestmateriaal kan men het beste stro gebruiken. Wanneer het nest bijna klaar is wordt er voor het nest ook sisaltouw gebruikt.

In dit nest legt de vogel 6 à 9 witte eieren, die ongeveer 16 dagen bebroed worden. Zijn de eieren uitgebroed, verwijder dan de jongen niet te snel van de ouders. Het beste is dit pas te doen na 2

maanden vanaf het leggen van het eerste ei. Zo voorkomt men onnodig problemen, zoals sterfte van de jongen.

Het is de kwekers van witte rijstvogels nog steeds niet gelukt, om net als bij de kanarie, een geregelde nakom te krijgen. Er komen altijd wel bonten voor.

Hoe vererft de witte rijstvogel? In de overbekende Encyclopedie voor de Vogelliefhebber staat geschreven, dat de witte rijstvogel dominant vererft ten opzichte van de grijze. Ik heb dit lange tijd niet waarschijnlijk geacht, maar moet nu toch zeggen dat wit beslist **niet** recessief vererft ten opzichte van het grijs. Uit de paring tussen wit en grijs zijn geen goede witten te kweken. Wel bonte vogels, die later steeds witter worden. Als wit nu dominant zou zijn, dan zouden er uitsluitend witten uit deze paring voort moeten komen.

De conclusie kan dus getrokken worden, dat wit niet dominant is over grijs.

Paar je nu wit met wit, dan komen er wel eens grijze jongen. Vogels die overigens na de rui weer bont worden.

Uit deze uitslag zou bewezen zijn dat wit wel degelijk dominant is ten opzichte van grijs.

Ik geloof, dat witte rijstvogels eigenlijk geen witte, maar bonte rijstvogels zijn. Dit bont zou dan dominant zijn t.o.v. grijs.

Tekst: L. Nieuwenhuizen
Foto's: A. de Bruijn en Th. v.d. Heuvel.

(overgenomen uit *Onze Vogels*, september 1976)

Tot mijn spijt heb ik geconstateerd dat er de laatste jaren een teruggang is in de tentoonstellings kwaliteit van de rijstvogel, in de kleuren grijs, wildvorm, wit en Isabel. Waar ligt dit aan? Veel punten worden er verloren door het niet goed africhten van de vogels. Het beste is met het africhten te beginnen 12 weken voor de inbrengdata van de tentoonstelling. Zoek eerst de geschikte vogels uit, alle mannen. Deze zijn meestal voller dan de poppen. Let allereerst op het formaat en het model. Plaats ze in een kooi (tentoonstellingkooi) waarvan de bodem is voorzien met een laagje houtkrullen. Scherm dan de voorkant af met doorzichtig plastic, zodat de vogel zich niet kan beschadigen. Plaats voedsel, water en maagkiezel aan de buitenkant zodat men niet in de kooi hoeft te zijn.

Als u een reservekooi heeft, dan kunt u ze elke week in een schone kooi laten overspringen. De vogels kunt u het beste elke dag laten baden in een zgn. badkabine. Deze kunt u zelf maken (zie foto). Zo blijven de vogels, vooral de witten, zeer zuiver.

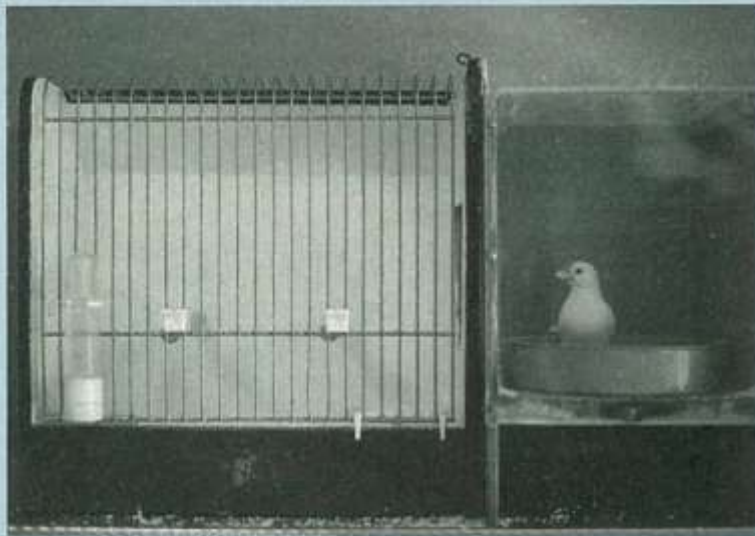
De vogels worden met de week rustiger. Natuurlijk zijn er altijd vogels die niet mak te krijgen zijn. Deze kan men het beste als tentoonstellingsvogel afschrijven.

Controleer ongeveer 8 weken voor de tentoonstelling de vogels op beschadigingen, zodat er nog voldoende tijd is om dit te verhelpen.

Veel voorkomende fouten bij de rijstvogels.

Bij de Wildvorm is het formaat dat 15 cm moet zijn, sterk teruggelopen. De vogels worden te smal. Let ook op bontvorming onder de snavel, dit komt namelijk veel voor, evenals bruinvorming in de vleugelbochten. De wangvlek moet zuiver wit zijn, met een smalle zwarte band, daar ontbreekt het nog wel eens aan. Dat men ook moet letten op lange nagels en schubben op het loopbeen geldt natuurlijk voor alle kleuren vogels.

De witte moet vanzelfsprekend wit zijn, zonder bontvorming. Let ook hier op het formaat. Het moet namelijk een geblokt type zijn. Pas op voor dunne bevedering achter het oog. Om goede witte rijstvo-

gels te kweken moet men elk jaar goed selecteren op model, formaat en bevedering. Vogels, die geboren worden met alleen een grijze mantel, zijn meestal de beste. In het nest is bij pasgeboren rijstvogels al gelijk te zien, of men met witte of zgn. splitvogels te maken heeft. Grijsbonte vogels hebben namelijk een donker snaveltje. Bij de witte is dit snaveltje vleeskleurig.

Sinds enkele jaren is het treuing gesteld met de Isabelrijstvogel. Vogels van 89 punten komen weinig meer voor. Door de toename van de kwantiteit is de kwaliteit afgenomen.

Om het niveau van enkele jaren geleden weer te bereiken, moet men geëld hebben. Daar deze vogels ge-

slachtsgebonden vererven, is het goede niveau wel haalbaar.

De beste paring is een splitman tegen een Isabelpop.

De fouten die momenteel bij de Isabel veel voorkomen, zijn het niet egaal zijn van borst rug en vleugeldek. Bonte veervelden komen ook vaak voor. Vogels die dit bont in zich hebben, moet men uitsluiten voor de kweek.

Het type moet geblokt zijn. Meestal ziet men smalle, langgerekte vogels. Dit mag niet, dus moet men hier streng op selecteren. De wangvlek moet zuiver wit zijn. Onder deze wangvlek loopt een smalle lichtbruine band, die bij de meeste isabellen ontbreekt. Door paring aan een goede grijze kan men deze tekening terug inkweken.

Voor kwekers die dieper op de kleur en tekening in willen gaan, is bij de Nederlandse Bond Van Vogelliehebbers een goede standaard voor de grijze, witte en isabelrijstvogel verkrijgbaar.

De Japanse Meeuw

door Jos van Valkenburg

De kweek

Voordat we de vogels bij elkaar gaan plaatsen in de broedkooien dient er eerst een heel zorgvuldig werkje te geschieden, namelijk het selecteren van de kweekvogels. Allereerst vangen we alle vogels uit de vluchten, houdt mannen en poppen apart.

We nemen de vogels stuk voor stuk in de hand en beoordelen de gezondheid hiervan. Vogels welke heldere ronde kraalogen bezitten, goed in het vlees zitten en een goede aansluitende bevedering hebben zijn over het algemeen goed gezond. Bezitten ze echter een scherp borstbeen, slechte openstaande bevedering, gespleten ogen, etc. moet u ze beslist uitschakelen voor de kweek. Als blijkt dat de vogels goed gezond zijn, de volgende stap.

We gaan de ringnummers noteren van de overgebleven vogels welke we voor de kweek willen inzetten. Aan de ringnummers kunnen we zien hoe oud de vogels in kwestie zijn. Vogels welke nog géén 10 maanden oud zijn schakelen we pas in bij de kweek als ze die leeftijd bereikt hebben. Te jonge vogels kunnen teleurstellingen geven.

Overigens de beste periode om te gaan kweken is begin maart. Vroeger beginnen met de kweek heeft voor japanse meeuwen weinig zin. De vogels zijn vrij

snel op kleur en willen we met late tentoonstellingen zoals districts- en bondskampioenschappen meedoen, dienen we er rekening mee te houden dat de snavel op een leeftijd van ongeveer 8 maanden begint te verkieuren. Dit geldt voor de meeste japanse meeuwen, echter uitzonderingen hierop komen ook wel voor.

Vervolgens gaan we aan de hand van de ringnummers vaststellen welke vogels een familieband hebben. We kunnen beter géén broer x zus paringen toepassen. Paringen van vader x dochter, moeder x zoon, neef x nicht, etc. kunnen een positief resultaat geven. Lijnteelt wordt bij japanse meeuwen regelmatig met succes toegepast. Lijnteelt kan ook nadelige gevolgen hebben, namelijk, naast de goede eigenschappen in een stam worden ook de slechte eigenschappen doorgefokt. Voorzichtigheid met lijnteelt is dus op zijn plaats.

We zoeken nu de juiste mannen bij de juiste poppen. De vogels moeten elkaars fouten compenseren. D.w.z. paar een vogel met een grove visgraattekening aan een vogel met een fijne visgraattekening, één te lichte mokkabruine aan een te donkere, enz.

Voordat we de vogels bij elkaar in de

broedkooi plaatsen hebben we de nestkastjes al aangebracht. Het beste kunnen we in het nest eerst wat hooi aanbrenghen. We verstrekken voor de afbouw van het nest kokosvezel.

Als de vogels in de broedkooien geplaatst zijn is het afwachten geblazen. De mannetjes gaan de popjes het hof maken en als we geluk hebben reageert het popje hier vanaf het begin positief op en zullen paringen plaatsvinden.

Het nestje wordt door beide vogels afgebouwd met het verstrekte kokosvezel. Deze kokosvezels dienen niet langer dan ongeveer tien centimeter te zijn. Te lang nestmateriaal kan leiden tot verstrikt raken van pootjes en nagels. De nagels mogen dan ook niet te lang zijn, eventueel kunt u deze nagels kort knippen. Let erop dat u niet in het leven knipt.

Als het nest gereed is zullen de vogels hierin bijna de gehele dag doorbrengen. Het kan echter nog wel enkele weken duren voordat het éérste eitje wordt gelegd. Japanse meeuwen maken namelijk in het begin niet zo'n haast.

Zijn er echter na drie weken nog geen eitjes, dan kunt u overwegen een andere man aan het popje toe te kennen of andersom.

Bezit u geen reservevogels dan kunt u de vogels het beste bij elkaar laten zitten en toch maar afwachten of de vogels op een later tijdstip gaan broeden.

Het legsel bestaat meestal uit 5 tot wel 8 eitjes welke wit van kleur zijn. Na ongeveer 6 dagen broeden kunnen we al zien of de eitjes bevrucht zijn. Deze kleuren wat donker en als we ze tegen het licht houden zijn ze niet meer lichtdoorlatend.

Zijn de eitjes niet bevrucht en dus nog doorschijnend dan moeten we deze verwijderen. Het beste trekken we dan het nestje uit elkaar en geven nieuw nestmateriaal zodat de vogels opnieuw zullen gaan bouwen. Het tweede legsel zal dan veelal wel bevrucht zijn.

Blijken de eitjes bevrucht te zijn dan zullen deze tussen de dertiende en de vijftiende dag uit moeten komen. We moeten er wel voor zorgen dat de vogels kunnen baden zodat de eitjes door de vogels af en toe bevochtigd worden waardoor de eischaal zacht blijft. Droegen de schalen te veel in, dan zal de jonge vogel niet in staat zijn de eischaal te breken.

We kunnen geen definitieve uitkomstdatum geven waarop de eitjes uit moeten komen. Kweekt u namelijk in een warme ruimte dan zullen de eitjes éérder uitkomen omdat de ontwikkeling

van het jonge vogeltje sneller tot stand komt. Kweekt u in een koude ruimte dan duurt het gewoon langer.

Als de jonge vogeltjes uitkomen zijn moeten we **bealst niet** de voeding gaan verdubbelen. De eerste twee dagen houden we het normale rantsoen aan, 8 gram zaad per broedkooi en een theelepeltje eivoer. Na twee dagen gaan we geleidelijk de eiwoerverstrekking opvoeren. We letten erop dat wanneer het eivoer op is we direct weer vers eivoer geven. Het beste geven we 's morgens en 's avonds een portie.

Indien de jonge vogels zeven dagen oud zijn gaan we bekijken of deze geringd kunnen worden; ringmaat 2,5 mm. Zijn de pootjes nog te dun dan wachten we nog een dag. We lopen namelijk de kans als de pootjes te dun zijn dat de ringetjes van de pootjes glijden en op de bodem van de kooi terecht komen.

Als de jonge vogels geringd zijn gaan we geleidelijk de verstrekking van zaden opvoeren. Hierbij moeten we in de gaten houden hoeveel de vogels opeten en zodig meer verstrekken. Niet te zuinig maar ook niet te royaal met het zaad, het eivoer is in deze periode het belangrijkste voedingsmiddel. Op een leeftijd van ± vijf weken zijn de

jonge vogels zelfstandig en kunnen van de ouders gescheiden worden.

Het beste plaatsen we deze jongen eerst veertien dagen gezamenlijk in een tentoonstellingskooi. Hiermee bereiken we dat deze al vroeg vertrouwd raken met deze kooi zodat we later in het jaar rustige vogels op de tentoonstelling brengen. Na veertien dagen vangen we de jongen uit de tentoonstellingskooi en doen we ze gekleurde ringetjes om. We plaatsen de jongen nu in de vluchten.

Het geeft voordelen dat we de jonge vogels met kleurringetjes ringen (knijpringen) omdat we dan, indien er een begint te zingen, een man dus, herkenbaar is aan de kleurring.

De jonge mannetjes brengen we over naar een andere vlucht nadat we de kleurring verwijderd hebben. Op deze manier blijven uiteindelijk de popjes over.

De ouders zullen inmiddels met het tweede legsel begonnen zijn. We laten de broedparen niet meer dan twee nesten jongen per jaar grootbrengen, dit om te voorkomen dat we in het derde nest jongen aantreffen welke minder snel groeien en hierdoor achterblijven bij de eerder geboren jongen. Na twee nesten jongen grootgebracht te hebben dienen de ouders rust te krijgen.

Lidmaatschap is persoonlijk

Opgave van meerdere personen als één lid, bijvoorbeeld in geval van partnerships, combinaties, gebroeders, gezusters etc, is niet toegestaan. Een lidmaatschap kan uitsluitend rusten op één persoon en niet op meerdere personen onder één noemer. Het lidmaatschap is dus persoonlijk.

Algemeen kampioen

Nog eens benadrukt dat de keurmeesters tijdens de keuring geen zogenaamde algemeen kampioen aanwijzen; ook niet bij stammen.

COM-KAMPIOENSCHAPPEN 1986 IN WENEN

De 34e COM-Wereldkampioenschappen vinden plaats van 24 januari t/m 2 februari 1986 in Kurhalle Oberlaa te Wenen in Oostenrijk.

Inschrijvingen

Ingeschreven kunnen worden alle vogels genoemd in ons eigen vraagprogramma's met uitzondering van parkieten, duiven, kwartels en wildvorm Europese vogels. Van de laatstgenoemde mogen alleen mutanten worden ingezonden. Een en ander in verband met de Oostenrijkse wetgeving dienaangaande. Stammen zijn niet gelimiteerd, enkelingen maximaal drie per groep.

Inschrijfgeld

Het inschrijfgeld bedraagt f 12,50 per vogel; verplichte catalogus f 8,-.

De inschrijving moet onder gelijktijdige betaling uiterlijk op 30 november a.s. op het bondsbureau zijn ontvangen.

Er worden geen aparte inschrijfformulieren verstrekt. Gelieve gebruik te maken van een standaardinschrijfformulier zoals die ook door uw afdeling wordt gebruikt, of anders van een normaal vel schrijfpapier. Gaarne één inzender per formulier. Vermeldt naast uw naam, adres, postcode en woonplaats ook duidelijk uw kweeknummer alsmede de soort-c.g. kleurbenamingen van de in te zenden vogels. De opgave van ring(volg)nummers dient te geschieden bij het inbrengen.

Inbrengen vogels

De vogels zullen worden ingenomen op woensdag 15 januari 1986, tussen 10.00 en 12.00 uur, te

DEVENTER, in café Spoorzicht, Diepenveenseweg 76 (achterzijde van het station te Deventer)

SCHIEDAM, in gebouw Aquarium- en terrariumvereniging, Singel 126 (vlakbij het station te Schiedam)

BREDA, in zaal Prins Bernhard, Polderstraat 4 (achterzijde station te Breda)

Op uw inschrijving dient u duidelijk aan te geven in welke plaats u uw vogels wil inbrengen.

Afhalen vogels

Het afhalen van de vogels kan geschieden in dezelfde lokaliteit als waar u ze heeft ingebracht en wel op dinsdag 4 februari 1986 van 10.00 tot 12.00 uur.

Algemeen

Het transport van de vogels geschiedt per vliegtuig en de vogels worden vervoerd op een verantwoorde wijze in de gebruikelijke transportkisten. Het is niet mogelijk vogels zelf in Wenen in te brengen of af te halen, noch om aldaar de ingezonden vogels te verkopen. De vogels zijn **niet** verzekerd; inzenden geschiedt op eigen risico.

De tentoonstelling is voor het publiek geopend vanaf 24 januari 1986 om 12.00 uur, dagelijks tot en met zondag 2 februari 1986 om 17.00 uur. De officiële prijsuitreiking aan de kampioen vindt plaats op 25 januari 1986.

De roodvleugelparkiet

(*Aprosmictus erythropterus*)

Roodvleugelparkieten zijn zowat de droom van elke liefhebber van Australische parkietsoorten en niet zonder reden want hun schoonheid is fascinerend. Vooral in een ruime lange vlucht komt die schoonheid het beste tot uiting. Bij een volwassen paar is het verschil tussen de geslachten duidelijk zichtbaar. De man trekt onmiddellijk de aandacht door zijn brede dieprode vleugelbalk. Het donkergroen op de schouders gaat over in diep zwart op de bovenrug.

Tijdens de vlucht valt heel sterk de hemelsblauwe stuitbevedering op die je, als de vogel in rusthouding verkeert niet of nauwelijks ziet omdat die plaats door de vleugels wordt bedekt. De kop en borst zijn van een prachtige kleur groen, bijna fluoriserend. De pop is duidelijk lichter van kleur en zij zou nauwelijks in het gebladerte opvallen. Op haar vleugels is het rood aanmerkelijk minder.

Jonge roodvleugels, bijna nooit meer dan drie per legsel, gelijken geheel op de ouderpop alleen de kleur van de ogen verraden dat ze jong zijn. Die kleur is namelijk zwart terwijl de volwassen pop een roodbruine iris heeft. Op een leeftijd van 18 tot 24 maanden zijn de jonge vogels op kleur en kunnen ze als volwassen vogels worden beschouwd. Die overgang van jeugd naar volwassen kleed, valt het eerst op bij de jonge mannen waar je dan zwarte pluimpjes op de bovenrug kunt zien komen. Al met al duurt het dus wel even eer je met enige zekerheid de jonge vogels kunt zien. Je zou die tijd wat kunnen bekorten door bij de jonge vogels wat groene rugdekveertjes wég te nemen. Komen er dan zwarte voor terug dan is die vogel van het mannelijk geslacht. Overigens geeft deze handeling niet altijd het resultaat wat er van wordt verwacht. Ook door regelmatige en veelvuldige observatie is na ongeveer een jaar wel aan het gedrag van de jonge vogels vast te stellen of het mannen of poppen zijn. In alle andere gevallen, afgaan op kleur of op de grootte van de vogels, wordt beslist geen zekerheid betreffende het geslacht verkregen.

Waar het de grootte van deze soort betreft, gemiddeld zijn ze 34 cm maar er komen duidelijk verschillen voor.

Roodvleugelparkieten zijn beslist niet afhankelijk ten opzichte van hun verzorger. Bij andere soorten, zoals bijvoorbeeld bij de Koningsparkieten, is dat veel meer het geval.

Het zijn sterke vogels die als winterhard kunnen worden beschouwd. Bij mij maken ze altijd gebruik van het goed beschutte nachtverblijf maar ik weet dat andere vogelliefhebbers ze met geen stok naar binnen kunnen krijgen. Ook kunnen deze vogels een hoge leeftijd behalen. Ik heb mij laten vertellen dat zij meer dan veertig jaar oud kunnen worden en heel veel jaren voor nakweek kunnen zorgen.

Bij mij broeden ze in een 1.10 m hoog nestblok hetwelk een diameter heeft van 25 cm. Dit blok gebruiken ze nu eenmaal en ze accepteren het dus, maar de helft minder hoog zal beslist ook wel gaan. De binnendiameter mag echter niet kleiner zijn dan 20 cm. Als nestmateriaal geef ik vermolmd hout dat door de vogels bijna tot poeder wordt geknaagd. De broedtijd is 18 dagen en alleen de pop broedt. De man gaat het blok niet binnen ook niet als er jongen zijn. De pop voert dus ook en zij wordt daarbij pas geholpen door de man als de jongen zijn uitgevlogen en dat is pas op een leeftijd van ongeveer 6 weken.

Na het uitvliegen worden de jonge vogels nog gedurende zo'n vier weken door beide oudervogels gevoerd.

Naast de roodvleugels zijn prinses of walesparkieten gehuisvest en vooral de man roodvleugel maakt daar nogal eens ruzie mee. Hij gaat dan als een waanzinnige tekeer, maar zo plotseling als de bui opkomt zo plotseling is alles weer paas en vree. Niettemin dient men een en ander wel goed in het oog te houden en zondig de vogels andere burens te geven of ter hoogte van de zitstok de zaak afschermen zodat ze elkaar niet kunnen zien. Bij de roodvleugels kunnen zich ook nogal eens problemen voordoen bij het samenstellen van paren. Partnerkeuze schijnt vooral bij deze soort wel eens moeilijk te zijn.

Als het kweekseizoen aanbreekt wordt de man in de regel veel agressiever en jaagt hij voortdurend achter de pop aan. Alleen in het nestblok vindt ze dan wat rust. Als het te gek wordt, knip ik meestal bij de man van één vleugel wat vleugelpennen korter. Zijn vlucht is dan minder snel en vooral de eerste dagen is hij

wat onzeker. Hierdoor wordt er voor de pop de nodige rust geschapen. Voor het overige zijn de roodvleugelparkieten geen vernielzuchtige vogels. Houtwerk en gaas worden ongemoeid gelaten. Vergeleken bij andere parkieten eten ze weinig groen en alleen in hún vlucht kan het uitgezaaide vogelmuur voldoende kans krijgen om te groeien. Een maal

Tekst en foto: Andre Bruggeman

per week krijgen ze wortel en appel en vooral appel nemen ze graag op. Ze komen weinig op de grond en daarop zijn ze dan ook lang niet zo behendig als bijvoorbeeld de rosella's.

De man wordt pas op driejarige leeftijd vruchtbaar, de pop kan reeds het tweede jaar tot het leggen van eieren komen. Het is uitzonderlijk dat een koppel van deze soort tot twee broedsels per seizoen komt, het komt meer voor dat zelfs een seizoen wordt overgeslagen het-

geen ik al enkele malen heb ondervonden.

De voeding bestaat verder uit een goede zaadmengeling met als versnapering wat zachte mais en diverse noten. Verder wat zacht voer waarvan overigens buiten de periode dat ze jongen hebben maar heel weinig wordt opgenomen.

Bij de roodvleugels zal het aanbod steeds kleiner zijn dan de vraag. Het gemiddeld aantal jongen per jaar is erg laag of anders heeft u wel een buitengewoon kweekpaar. Niettemin ligt de kostprijs, vergeleken bij een aantal duidelijk beter voortplantende vogels, laag.

Tenslotte merk ik nog op dat ik vernomen heb dat roodvleugelparkieten goed te kruisen zijn met koningsparkieten en dat daaruit erg mooie vogels komen. Dat mag dan best waar zijn, maar laten we daar maar niet aan beginnen. We zijn veel meer gebaat met raszuivere soorten en laten we eerlijk zijn dat alleen al is al moeilijk genoeg.

Dottergele wever (*Textor vitellinus*)

Ongeveer 14 cm groot zijn ze en ze komen voor van Senegal tot Zuid Ethiopië, Somalië en Noord Tanzania. Ze doen sterk denken aan de gele of wiewaalkwever alleen heeft de dottergele een zwart masker. Rondom dat zwarte masker is de bevedering bruinachtig van kleur. Vleugels en staart zijn zwart, de veertjes daarvan zijn geel omzoomd. Snavel zwart, ogen roodachtig, poten hoornkleurig. De popjes zijn op het bovendek olijfgroengeel met lange zwarte bestreping. De onderzijde is vuilwit, op de borst meer neigend naar geel. Deze weversoort houdt zich voornamelijk op in met doornstruiken begroeide savannen. Het zijn geen specifieke koloniebroeders. Het nest wordt gebouwd van grove brede grasstengels, is wat ovaal van vorm met een kleine invliegopening. De binnenkant van het nest wordt met fijnere grassen bekleed. De 3 tot 4 wit tot blauwe eieren welke rood tot violetkleurige streepjes en stipjes vertonen, worden ongeveer 14 dagen door het popje bebroed. Na 3 weken vliegen de jongen uit en zijn dan wat valer van kleur dan het ouderpopje. Buiten de broedperiode vormen ze vrij grote zwermen.

Met de dottergele wever zijn meerdere kweekresultaten behaald. Het zijn overwegend rustige en vertrouwelijke vo-

gels, uitstekend geschikt voor de ruime gezelschapsvolière. Het zijn, zoals zoveel weversorten, ijverige nestbouwers alhoewel lang niet elk nest wordt voltooid. Met net zo veel gemak wordt een nest ook weer door ze afgebroken. Het schijnt dat deze wevers polygaam zijn en derhalve is de aanschaf van

meerdere popjes gewenst. Een ondersoort is beschreven, te weten *T.v. ulensis*.

Op een goede zaadmengeling, groenvoer en wat vruchten, blijven ze in goede conditie. Tijdens de opfok is dierlijk voedsel onontbeerlijk.

Foto: Horst Biefeld

Onze Harzervogels

A. Plum

Het harzerlied is voor beginnende liefhebbers de eerste jaren een moeilijk epistel. Bij velen is vaak gebleken dat het niet eenvoudig is om in een zeer korte tijd de toeren te leren. Vele liefhebbers zijn dan ook na een korte periode dikwijls weer gestopt als harzerliefhebber, omdat ze de inhoud van het kanarielied te moeilijk vonden. Men moet ook goed bedenken, dat de kennis van kanariezing, niet alleen is te leren uit een beschrijving, zo de lezers dit vaak wordt aangeboden door middel van een clubblad, doch men ook de toeren door afluisteren moet leren. Daarom geeft menig jonge liefhebber er soms gauw de brui aan en denkt dan dat dit niet is te leren of misschien mis ik net dat muzikale tintje wat er in verborgen ligt.

Alles wat over kanariezing wordt geschreven is zeer zeker bruikbare theorie, doch men mag niet vergeten, dat de vogels ons zelf de praktijk laten horen, waar we dan de theorie aan kunnen toetsen. Nu is het zo bij het kanarielied, dat men de ene toer vlugger in het gehoor krijgt dan de andere toer. Neem nu is als voorbeeld de holrol, deze is voor een beginnende zeer moeilijk te beoordelen, vanwege zijn enorme uitgebreide variaties in verschillende toonliggingen en lijkt het soms dat men steeds wat anders hoort, maar het is altijd nog holrol wat de vogel brengt. Daarom geef ik in dit artikel een korte beschrijving over die toeren waar we heden ten dage mee te maken hebben. Nu zijn er zeer zeker liefhebbers die zullen zeggen dat wanneer ik dit zo uitgebreid moet leren vind ik wel goed als je van plan bent om keurmeester te worden. Deze redenering is natuurlijk niet juist en het is toch zo, dat wie vogels wil kweken om te trachten in deze sport iets te bereiken, zal toch de toeren moeten kennen en zal moeten weten wat voor materiaal hij in huis heeft, dit kunnen de vogels hem laten horen. Er zijn ook veel oude liefhebbers die de toeren in kennis en waarde gelijk kennen als een keurmeester. De toeren welke momenteel voorkomen in het kanarielied zijn de holrol, knor, schokkel, kloeken, holklingsel, fluiten en e.v. klingetrol en klingel. De holrol-knor-schokkel-holklingsel en fluiten kan men als voornaamste toeren rangschikken onder de holtoeren. De voornaamste toer welke wij nodig hebben in het kanarielied is wel de holrol. Deze ligt veel verborgen in de laatst genoemde toeren en hebben wij er ook in nodig wil

het klankvolume perfect worden. De holrol-knor en e.v. waterrol rangschikt men onder de hoofdtoeren, de midden-toeren zijn holdingel, kloeken, schokkel (deze toer was voorheen ook eenhoofdtoer) en fluiten. De schokkel is praktisch van het toneel verdwenen, daarom werd hij terug gezet naar de midden-toeren. De kloeken werden gerangschikt in het kanarielied onder de watertoeren, ofschoon men praktisch geen water meer verneemt in het kloekwerk momenteel. Men heeft nu veel te maken met slag- en stootkloeken, welke zeer foutief worden gebracht en soms een zeer goede holstam in punten naar beneden kan halen vooral in klankbeeld. De slagkloeken zijn veel ontstaan door de afgezette kloeken die dan veelal vlak worden gebracht in stotende vorm, daarom worden ze in het Duitse keursysteem praktisch ook niet bewaardigd. De kloekrol is een kloektoer in rollende vorm. Deze wordt gevormd, doordat tussen de toonligging van de gewone kloektoer een **r** ingelast wordt, zodat de toer dan een rollend karakter krijgt en in zang dan iets langzamer gaat klinken. Op **oe** en **uu** is de kloekrol waardevol, maar wanneer als klinker de **a** wordt gebruikt, kan dit leiden tot vervlakking en is dan foutief. Waar we voorheen veel mee te maken hadden, was de WATERROL, maar momenteel is deze toer praktisch van de keurlijst verdwenen. Waterrollen kunnen heel mooi zijn, tenminste als ze zuiver worden gebracht. Deze toer was wel zeer gevaarlijk voor de kweek, want het water kon soms met een verkeerde kruising de hele stam naar de afgrond brengen, met vlak en spattend waterwerk.

De HOLROL is te herkennen aan zijn zuivere rollende of ononderbroken vorm. De goede grondtonen zijn **oe-o-u**, foutieve grondtonen of minderwaardig zijn **eu-e-ee** en **a**. De holrollen waarmee je te maken heeft als keurmeester zijn, de rechte, koelerende, sproedelende, gebogen en trimelerende holrollen. De rechte holrol is een holrol op één toonligging en dit kan op **oe-o**- of **u** zijn. **De gebogen holrol kan op verschillende toonligging of toonhoogte ten gehore worden gebracht, b.v. hij kan van u naar o en dan naar oe worden gebracht, wat men buigen naar beneden noemt, ook kan de holrol andersom worden gebracht, van oe naar o en dan naar u, dan noemt men het buigen naar boven.** Het maximum punten aantal van de holrol is 27, voldoende 4-9, goede 12-18, zeer goed 19-27 pnt. De holrol schikt men onder de hoofdtoeren, dit wegens zijn grote toonomvang en afwisselende mogelijkheid. Wanneer men dan spreekt van een dunne holrol, geeft dit aan, dat de grondtoon weinig klankgehalte bezit en in hoge toonlaag van **u** wordt gebracht. Vol en diep geeft ons aan, dat de holrol zuiver is in zijn klankgehalte en zeer diep in toon. Bij een gedrukte holrol wordt de medeklinker **r** te sterk naar voren gebracht. Wordt deze waag gebracht kan de grondtoon goed zijn, maar dan wordt deze niet volkomen helder voortgebracht. De holrol is daarom een roltoer en wordt door de medeklinker **r** in een rollende vorm gehouden.

De knor is ook een toer die gerangschikt wordt onder de hoofdtoeren. In het keursysteem kent men deze als ronde knor (zuiver rollend), de holknor, de kloek knor-koelerende knor en klingelknor, (l.g. komt zeer weinig voor.). Een ronde knor moet zuiver rollend gebracht worden met goede verbinding van de grondtoon **o** in verbinding met de medeklinkers. Bij een holknor treedt enigszins de **r** terug, waardoor de klinkers **o** of **oe** meer gehoord worden, soms kan het ook gebeuren dat er wat hoger liggende **u** of **i** tussendoor klinkt, zodat men als het ware een dubbeltoer hoort. De koelerende knor wordt zuiver gebracht op **oe** als grondtoon en laat zich aanhoren of er iets water doorheen borrelt. Deze toer komt onder uit de borst of gorgel opwellen, wat men zodoende koelerend noemt.

Goed gebracht kan deze toer bijzonder mooi zijn en goed in de punten liggen. In de kloekknor hoort men behalve de gewone medeklinkers dat er een **i** doorheen is gevlochten. Wanneer men bij een gewone knor er bovenuit nog een zachte **i** hoort klingelen, heeft men met een klingelknor te maken. De

grondtonen van de knor zijn **o** of **oe** en de medeklinkers worden met de grondtonen verbonden **r-kn-o**. Men kan de knor rangschikken, voldoende 4-9, goede 12-18, en zeer goed 19-27 punten. Een knor die het hoogst aantal punten krijgt toegekend, moet inzetten krachtig goed rond in diepe **oe** of **o**, het rollende moet langzaam minderen en overgaan in fraaie holknor of koelerende knor. In de knor mag nooit de **r** ontbreken en deze kan door zijn grote variatiemogelijkheid een geweldige indruk op de toehoorder maken.

De holkingel is een toer, welke niet mag ontbreken in het harzerlied en kan bij de liefhebber tijdens het afuisteren een geweldige indruk geven door de verschillende variaties van deze toer. Een diepe holkingel moet diep en klankvol zijn, matig snel van tempo, de grondtoon **u** of zelfs **oe**, goed aaneengesloten met **l** of **h**, welke niet mogen domineren, moet vrij zijn van elk bijgeluid en in meerdere toonhoogten, vallend en stijgend of omgekeerd worden voorgedragen. Hij mag ook niet te lang worden aangehouden. De afwijkingen die bij de holkingel kunnen voorkomen, zijn slepend of getrokken, stotende en huppelende holkingels. Ook kan deze neuzig, belegen of vlak zijn. Een niet gesloten holkingel geeft een eigensardige stotende bouw, die een huppelende volgorde aan de afzonderlijke tonen geeft. Men hoort dan tussenruimte tussen de tonen. Als diepste grondtoon van de holkingel geldt de **oe** en als hoogste de lichte **u** of (dunne **u**). De overige grondtonen zijn **O** en **U**, welke tot het goede behoren. Verder wordt de holkingel met de medeklinkers **l** en **h** verbonden.

De fluiten kunnen in alle toonhoogten voorkomen, behalve in die van de knor. Fluiten moeten vol, diep, rustig en zacht worden gebracht. De grondtonen zijn **oe-o** en **u**, de medeklinkers **d** en **t**. De afwijkingen welke men kan aantreffen bij de fluiten zijn neuzige, gedrukte, belegen, rekfluiten, stootfluiten. Gerekte fluiten, zijn fluiten waarvan de grondtoon te lang wordt aangehouden. Neuzige fluiten kan de vogel zingend brengen met geopende snavel en worden de grondtonen **ee** en **eu** gebracht. Bij gedrukte fluiten treedt de medeklinker teveel op de voorgrond. Bij stootfluiten stoot de vogel te hard op de medeklinker en is de grondtoon dan te kort. Spitsfluiten tekenen zich af, waarin zich tussen de medeklinker en grondtoon een korte scherpe **s** is gevlochten en wordt dan meestal gebracht met grondtoon **i** z.g. ti-fluiten. De vogel mag de fluiten brengen ± 4 op één toonlaag. Wanneer echter de fluiten variëren in meerdere

toonlagen, behoeft men dit niet al te streng te nemen en mag dan tot **7** opgevoerd worden. Te veel fluiten kan wel het klankbeeld naar beneden halen, doordat dan de andere toeren belet worden tot hun volle recht te komen en een goede verbinding en overgang der toeren er dikwijls zeer door geschaad worden. Fluiten zijn geen stamtoeren, want fluiten brengt praktisch elke vogel, maar fluiten kunnen wel een goed klankbeeld geven als overgang tussen rol- en klingeltoeren, schokkels-hokkingels en knorren.

Veel kwekers gaan zich dikwijls toeleggen tot het vormen van een bepaalde stam en geven hierdoor voorkeur aan een bepaalde toer van het harzerlied, o.a. een holstam-knorstam-kloekstam of ook zoals voorheen de schokkel nog volop leefde in het harzerrepertoire en er veel liefde uitging naar een schokkelstam, wat destijds ook een zeer fraaie toer was en de stam vaak vrij hoog in de punten bracht.

De schokkel rangschikt men ook onder de holtoeren en wordt gebracht met een afgezette klankbeweging. Deze toer is zowel voor de liefhebbers als voor de keurmeester vaak een moeilijke toer om te beoordelen, daar de toer veel weg heeft van de holkingel. Vooral een stotende holkingel ligt kort in de buurt. Als de vogel deze toer brengt, maakt hij veelal een schokkende beweging, wat bij de holkingel praktisch niet het geval is. Een goede schokkel heeft als klinkers **u-o** en in het zeer goede **oe** en wordt duidelijker afgezet dan bij de holkingel. De schokkel kan ook vallend gebracht worden van een hogere grondtoon naar een lagere, b.v. van **u** naar **o** of van **o** naar **oe**, andersom als vallend, dus van beneden naar boven, van **oe** naar **o**, wat men dan stijgend noemt. De holschokkel is een schokkel in de diepste toonlagen gezongen als grondtoon **o** of **oe** en als medeklinker **h**. De schokkel kan ook in alle toonlagen van de holkingel gezonden worden en ook kan het voorkomen dat hij gezongen wordt in kloekvorm wat in een gevorderd stadium kloeken worden. Alleen de bouw vormt het herkenningsteken. Wordt de schokkel neuzig gebracht, kan dit als een grove fout aangeduid worden. Voorheen werd de schokkel getangschikt onder de hoofdtoeren, maar dit werd later gewijzigd, omdat de schokkel praktisch van het toneel was verdwenen en maar sporadisch meer voorkwam, zodat de schokkel verhuisde naar de middentoeren. Bewaardigd wordt de schokkel momenteel voldoende 3 tot 6 pnt., goede 8 tot 12 pnt. en een zeer goede 15 tot 18 pnt. Een schokkel

die als zeer goede bewaardigd wordt moet zeer diep zijn, klankvol, matig wiggend tempo en afwisselende toonhoogte en vallend en stijgend worden voorgedragen.

Kloeken en kloekrollen; De kloek is in het harzerlied gemakkelijk herkenbaar, vooral als hij in goede vorm en op **oe** wordt gebracht, want de vogel zingt als het ware "gloek" de **g** uitspreken als een zachte **k**, maar niet alle vogels zingen de kloek duidelijk. Vaak is het ook niet steeds de **oe** wat ze in het kloekwerk laten horen, maar ook als grondtoon **a-e-i**, maar dan is de waarde van de toer beïnvloed veel minder. De kloek behoort tot de afgezette toeren en de kloektoer kan ook in rollende vorm gebracht worden en wel de kloekrol, omdat er een **r** ingelast wordt, zodoende krijgt de toer een rollend karakter. Hij wordt meestal als kloekrol iets langzamer gebracht. De grondtonen van de kloekrol zijn **oe** of **uu** dan is deze het meest waardevol. Wordt de grondtoon **a** gebruikt, dan is dit vervlakking van de toer. Bij de kloeken kent men verder nog de waterkloeken en de klingelkloek. Verder komt nog voor in ons harzerlied de klingel en de klingelrol. Dit zijn twee toeren die de minste waarde aanbrengen in het lied. In prima zangstammen zijn ze vaak ook met welkom, maar het is wel zo, dat wanneer men bij een viertoerige stam nog een paar punten te kort komt, de punten van deze twee toeren wel welkom zijn. Het klankbeeld voorheen betitelt als indruk, waar destijds ten hoogste drie punten voor werden genoteerd, is in de loop der jaren veranderd in klankbeeld en wordt bewaardigd tot zes punten, naar waarde, zuiverheid en klank. Voldoende 1 tot 2 pnt., goed 3 tot 4 pnt., zeer goed 5 tot 6 punten. In Duitsland bewaardigd men het klankbeeld naar de gezongen punten, b.v. 48 tot 50 pnt. 1 pnt voor klankbeeld, 51 tot 53 pnt. 2 voor kl.b., 54 tot 56 pnt. 3 voor kl.b., 57 tot 59 pnt. 4 voor kl.b., 60 tot 62 pnt. 5 voor kl.b., 63 tot 65 pnt. 6 voor kl.b., 66 tot 68 pnt. 7 voor kl.b., 69 tot 71 pnt. 8 voor kl.b. en 72 en meer 9 pnt. voor klankbeeld. Het klankbeeld in het Duitse keursysteem geldt voor 4 toeren, te weten holrol, knor, holkingel en fluiten.

Vaak is het zo dat de punten voor stamharmonie weinig gewaardeerd worden, maar het geeft toch een aanwijzing aan de kweker, dat hij een stam zeer mooie vogels heeft gekweekt, welke met drie punten werden beloond. Zijn vier vogels vormden een harmonisch geheel zowel in klank als uitvoering. Geen punten voor stamharmonie betekent voor de kweker dat zij 4 vogels geen stam hebben gevormd.

Virginische Boomkwartel

(*Colinus virginianus virginianus*)
Linnaeus 1758

Tekst: H. de Geus
Foto: C. Scholtz

Het hoofdstuk Boomkwartels is niet zo eenvoudig als het lijkt. Eigenlijk bestaan er ruim 20 soorten die tot deze familie gerekend kunnen worden. Om het eenvoudig te houden praten we nu alleen over de afgebeelde vogels die we in Nederland onder de naam "Virginische Boomkwartel" kennen.

Herkomst.

De Virginische boomkwartel komt uit het oostelijke deel van de Verenigde Staten van Amerika en komt daar langs de kust tot in Florida voor.

We vinden ze daar in bosrijke rivierdalen, grasvlakten en in boomwallen rond weideland.

's Nachts slapen ze ook het liefst hoog in een boom.

Uiterlijk.

Deze kwartels zijn ongeveer 25 cm groot.

De geslachtsverschillen zijn hoofdzakelijk te vinden in de aftekening op de kop. Het contrast tussen het wit en het bruin is bij de haan veel groter dan bij de hen. De hen heeft eigenlijk geen wit aan de kop, het is meer geelbruin. Bijzonder vervelend is het, dat het niet altijd gemakkelijk te zien is omdat er heel veel kleurmutaties van deze kwartel zijn en waarschijnlijk ook een heleboel kruisingen met andere soorten boomkwartels.

Erg jammer en dat moet dan ook voorkomen worden. De haantjes kunnen behoorlijk met elkaar vechten en beter is het dan ook om geen hanen bij elkaar te zetten.

Ook kunnen de jonge boomkwartels vervelend zijn door aan elkaars veren en tenen te gaan pikken. Dit gebeurt vooral, als er wat te veel in een klein hokje zitten.

Tegenover andere soorten jonge kwartels zijn ze zelfs agressief en vechten soms tot de dood van de ander erop volgt.

Huisvesting en verzorging.

De minimale ruimte voor één paar is ook hier weer $\pm 1,25 \text{ m} \times 1,25 \text{ m}$. Mocht U meerdere hennen bij één haan willen houden dan dient de ruimte uiteraard groter te zijn.

Ze gaan graag op een stok slapen, dus is een dikke zitstok gewenst.

Als voedsel geven we ze opfokkorrels of kruimels voor kuikens, wat milietzaden en af en toe wat groen.

Fokkerij.

De eitjes zijn wit van kleur.

Worden ze na het leggen weggehaald, dan kan de hen erg lang met leggen doorgaan. De broedtijd bedraagt, afhankelijk van de temperatuur, 22 - 23 dagen.

Voor de opfok kunnen we het best opfokmeel of kruimel gebruiken. Ook is er speciaal opfokvoer voor fazanten en kwartels in de handel dat weliswaar prijzig, maar toch ook erg goed is. Voor verdere bijzonderheden over o.a. de agressiviteit heeft U hiervoor al iets kunnen lezen.

De ringmaat is 6 mm.

Nawoord.

De Virginische Boomkwartel is een prima kwartel voor de beginnende liefhebber en dan ook zeker aan te raden.

Probeer echter de afgebeelde wildkleur te bemachtigen.

Ze doen nog steeds niet voor de verschillende mutaties onder!

Ervaringe albin

ysel

Eind 1981 ontdekte ik bij een collega-kweker witte japanse meeuwen met oranje ogen, door mij "albino" gedoopt. De vogels waren waarschijnlijk uit inteelt ontstaan daar zij dienst deden als pleegouder voor de duurdere soorten en er derhalve aan bloedverversing weinig aandacht besteed werd.

Het lukte mij twee vrouwelijke exemplaren te verwerven, zodat ik kon gaan proberen deze kleur op stok te krijgen. Alle andere exemplaren waren toentertijd ook vrouwelijk, maar daarover later meer. De beide dames hadden nogal last van de motatie en/of inteelt;

- Het postuur was te klein;
- De buikbevedering sloot niet en liet een streep over het midden van de buik bloot;
- De staart viel uit of brak halverwege af.

Opvallend was de grote spierkracht van de dames.

Kruising met vier, onderling onverwante, standaard donkerbruine mannen volgde en leverde twaalf jongen op; 6 standaard bruin, doch opgebleekt, 6 in meer of mindere mate bont.

De bonten werden niet in de verdere kweek gebruikt. Van de 6 onbeveelden overleefden er drie de eerste maanden, de andere drie overleden plotseling aan een mij onbekende longziekte. Na een dag benauwdheid waren ze dood. Veel bonte F1 vogels stierven zonder duidelijk aanwijsbare reden. (In dit jaar werd het mij wel eens zwaar te moede als ik dacht aan de toekomst van deze kleur). De terugkruising van de twee overlevenden, een mannetje en een vrouwtje, op de oude albino's leverde wel albino's op, doch deze waren ook niet levensvatbaar.

Wel was te zien dat het inbrengen van vreemd bloed hun uiterlijk sterk verbeterd had. Ten einde raad besloot ik de F1 weer aan, ook aan de ouders onverwante, donkerbruine japanse meeuwen te kruisen.

Net de japanse meeuw

Th. J.G.M. Hazelhof

Hierdoor ontstonden er twee bijna on-
verwante stammen. Deze F₂ had geen
moeite met in leven blijven, alleen
moest ik nu nog uitzoeken welk van de
jongen split was. Nadat dit gebeurd was
verschenen er albino's; in totaal 5 stuks
waarvan er nu in dit jaar (1985) drie voor
verdere kweek gebruikt worden.

Toch gaat ook nu de kweek nog niet
over rozen;

- In tegenstelling tot de gewone japan-
se meeuw, die 4-6 maanden nodig
heeft om weer tot voortplanting over
te kunnen gaan heeft deze kleurloze
er ruim een jaar voor nodig.
- Hoe meer pigment de F₁ bevatte, hoe
levensvatbaarder hij was.
- Uit de kruising van albino met ver-
schillende standaard donkerbruine
japanse meeuwen kwam in het ene
geval niet-bonte F₁ (opgebleekt), in
het andere geval bonte F₁. De verkla-
ring ligt volgens mij in het feit dat de
vader van de bonten waarschijnlijk
de recessieve bontfactor bezat die
naar alle waarschijnlijkheid dominant
was over het albino-gen.

Ongemerkt zijn we aangekomen bij de
erfelijkheid. Toen ik begon met het
kweken van dit vogeltje kreeg ik te ho-
ren dat alle exemplaren tot nu toe vrou-
welijk waren. Dat riep bij mij de ge-
dachte aan geslachtsgebonden verer-
ving op, doch deze verwierp ik meteen,
daarover had ik nog niets gehoord. In
de volgende jaren kruiste ik steeds alsof
het gewoon autosomaal vererfde, hier-
bij viel niets bijzonders op.

In het voorjaar van 1985 kruiste ik de op-
gebleekte standaard F₁ split man op
een te zwarte donkerbruine pop, die
niet split was.

Tot mijn grote verbazing zag ik dat het
jong dat uit het ei kroop een albino was.
Na mijn verbazing bedacht ik dat de
meest waarschijnlijke verklaring dan de
geslachtsgebonden vererving moest
zijn. Momenteel wordt deze kruising
overgedaan met een andere pop.

De formule wordt dan:

Geslacht:
man (dbr.) vrouw (alb.)

Chromosomen:
XX XY

Kleurfactoren:
BB (of B/rb) a-

Hieruit ontstaan dan split mannen en
vrouwjes die in deze eenvoudige theo-
retische opzet naast de donkerbruinfac-
tor niets of de recessief bontfactor bezit-
ten.

Zoals U ziet is het onderzoek nog in volle
gang, het gaat langzaam doordat de
voortplantingsnelheid niet zo hoog ligt
maar ik ga door, zeker nu ik in het bezit
ben van een albinoman. Deze wordt nu
gekruist op een zuiver donkerbruine
pop. Is de vereving heterosomaal, dan
moeten hieruit split mannen komen en
albinovrouwjes.

Hiervan hoop ik U een volgende keer op
de hoogte te mogen brengen. Verder
zou ik langs deze weg willen vragen of
er iemand is die ook ervaring heeft met
deze kleurslag en of hij/zij mij daarover
kan inlichten.

KALENDER 1985

De Molonetispreeuw

Voor zover ik het mij kan herinneren,
heb ik slechts één keer in mijn leven
een Molonetispreeuw gezien. Dat
was nog voor de oorlog en wij lagen
met mijnenlegger "Prins van Oranje"
in de haven (of op de rede) van Don-
gala aan de westkust van Celebes. In
een kampong hing een kooi aan een
paal en daarin zat geen duifje - bij-
voorbeeld een perkoetoet of tekoe-
koer - zoals wij dat van Java kenden,
maar een donkere vogel met een ko-
lossale snavel. De eigenaar noemde
de vogel "Moloneti" en waarschijnlijk
is daar de Nederlandse naam van af-
geleid. Destijds heb ik aan deze vo-
gel in het geheel geen aandacht
meer besteed, maar later, toen ik wat
meer in de "vogel-business" kwam,
moest ik uiteraard ook van deze boe-
roeng iets meer aan de weet zien te
komen. De gegevens zijn echter
schaars. Zo weet J. Hendrik van Balen
in "De dierenwereld van Insulinde"
alleen maar te vertellen dat de vogel
groenblauw van kleur is met zwarte
vleugels en staart en dat zich aan de
stuitveren harde lancetvormige rode
aanhangsels bevinden. Dat is op de
foto op het kalenderblad goed te zien.
Molonetispreeuwen zijn endemisch
op het eiland Celebes. Dat wil zeg-
gen dat daar alleen de nominatvorm
Scissirostrum dubium dubium voor-
komt. Een ondersoort, *S.d. pelingen-
se* heeft domicilie op de eilandjes Pe-
ling - waar de subspeciesnaam van is
afgeleid - en Togian, die in de meeste
atlassen niet eens te vinden zijn.

Deze spreeuw heeft de gewoonte
om, net als de spechten, met zijn
enorme snavel gaten in de stammen
van dode woudreuzen te hakken. In
pepen enkele stam bevinden zich
soms meer dan honderd gaten. Tij-
dens het hakken steunt de vogel op
zijn staart. Men zou denken dat de
moloneti's dit doen om insecten uit
het vermolmd hout te halen, maar
dat is niet het geval. Sommige van de
gaten worden benut als broedholten.

Ongetwijfeld zullen ze wel eens een
insect nuttigen maar het hoofdvoed-
sel is plantaardig: vruchten, zaden en
granen.

Over de broedgewoonten heb ik in
de mij ten dienste staande literatuur
niets kunnen vinden.

Meindert de Jong

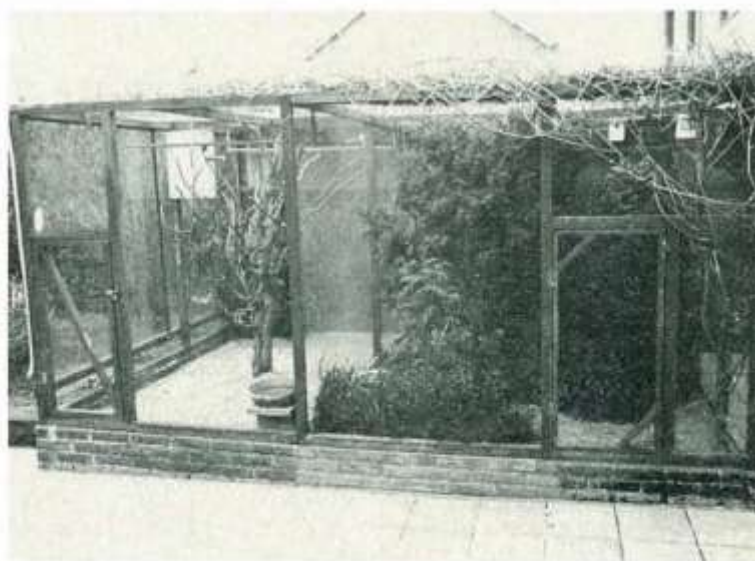
De Volière van de maand

Ik ben Arnold van Loon en woon Boskant 20, in het met veel natuurschoon omgeven brabantse dorp Handel. Ruim anderhalf jaar ben ik lid van de Natuurvriend, de afdeling Volkel. Vanaf 1975, toen ik trouwde, houd ik vogels. Het begin was erg bescheiden. Ik had toen een gezelschapsvolière van 3 m lang, 1,25 m diep en 2 m hoog. Deze volière was geheel overdekt met p.v.c. golfplaatjes en de bodem was beton. Deze ruimte was toen bevolkt met zebra-vinken, diamantduifjes, enkele kwartels en een rode kardinaal. Doordat ik vogels had, kwam ik al gauw in contact met andere vogelliefhebbers in mijn dorp en gestimuleerd door een van hen, een parkietenkweker, werd er opnieuw gebouwd. Er kwamen drie vluchten van elk 3 m lengte, 1,25 m breedte en 2 m hoog. Daarin werden gehuisvest een koppel valkparkieten, prachtrosella's en een koppel prinses van walesparkieten. Na vijf jaar met wisselend succes te hebben gekweekt werd ik overgehaald om tropen te gaan houden. Nu ben ik dan in het bezit van een gezelschapsvolière met een aansluitend binnenverblijf. De buitenvolière is 4 m lang, 3 m breed en 2 m hoog. Voor het binnenverblijf is er een ruimte van 1,25 bij 4 m. De vlucht is bespannen met vierkant gaas en voor de helft beplant met coniferen en heide. Tegen en op de vlucht groeit een bruidsluier die zomers rijkelijk met witte bloemen is getooid. Hierop komen allerlei insecten af welke dan door de vogels worden gevangen en verorberd. Op de bodem van de vlucht ligt een 10 cm dikke laag metselzand. De binnenzijde en het plafond van het binnenverblijf is betimmerd met hardboard, de naden zijn gekit en het geheel is wit geschilderd. De voorkant van het binnenverblijf is betimmerd met eternietplaten en over het gehele front zijn 50 cm hoge ruiten aangebracht. De vloer binnen is van beton. De vlucht is in tweeën gedeeld en de tussenwand is aan beide zijden met gaas bespannen. De gehele volière is gebouwd op een gemetseld muurtje van 20 cm hoog. Vanaf mei tot half september is de volière, in het beplante gedeelte, bewoond door goudbuikjes, spitsstaartamadinen, driekleurnonnen en een citroenwever. In 1984 kweekte ik met succes goudbuikjes.

Het andere gedeelte van de volière is bevolkt met enkele koppels grasparkieten, grijsgroen opaline, en een koppel valkparkieten. Hierin is, zoals u al eerder begreep, geen beplanting aangebracht maar een grillig gevormde dikke boomstam zorgt toch voor een aardig effect. Vanuit mijn woning kan ik het reilen en zeilen in de volière goed waarnemen. Elders in mijn tuin staat een gemetseld vogelverblijf voorzien van een plat dak. Dit verblijf is 4 m lang, 2 m

breed en 2,50 m hoog. De vloer is betegeld en de wanden en het plafond zijn geïsoleerd met tempex en afgetimmerd met hardboard. De hoeken en nader alsook de aansluiting van de betimmering op de tegelvloer zijn afgekit met siliconenkit. De wanden zijn wit geschilderd. Vanaf oktober wordt dat verblijf verlicht door een True Lite lamp van 40 watt en een nachtpitje van 15 watt. Beide lampen worden in- en uitgeschakeld door een schakelklok. De ruimte wordt verwarmd door een elektrisch kachelletje met thermostaat welke de temperatuur constant op 15 graden C houdt.

In het raam zit een ventilator (ook aangesloten op een schakelklokje) die elke twee uur een kwartier is werking is. In de toegangsdeur zit bovendien nog een luchtrooster van 20 x 20 cm. In dit vogelverblijf zijn drie vluchtjes gemaakt alsmede staan er 8 broedkooien opgesteld van elk 100 x 40 x 40 cm. Die broedkooien zijn gemaakt van geplastificeerde plaat en voorzien van een schuiflade. Vanaf september tot begin mei verblijven de tropen in de binnenruimte. De grasparkieten blijven in de buitenvlucht. Nu ik dit schrijf is het begin april en heb ik van de grasparkieten, 4 koppels, 42 jongen. In de broedkooien zitten agaporniden die ook jongen hebben. Ons gehele gezin heeft van de vogels enorm veel plezier.

Schoenbekooievaar

Balaeniceps rex

prof. dr. Anthonie Stolk

Het nest van de merkwaardige schoenbekooievaar wordt op een drijvend eilandje of op de grond gebouwd. Op een heuveltje van waterplanten komen de één of twee (soms drie) ovaalronde blauwachtig-witte eieren te liggen, die echter door de inwerking van het water al spoedig bruin-gevekt worden, wat uiteraard een goede camouflage betekent. Het donskleed van de nestblijvende jongen is grijs. De broedperiode vangt in de Soedan in oktober aan met het zakken van het hoge water.

Ziedaar wat summiere gegevens over de voortplanting van deze geheimzinnige vogel die door de Arabieren **Abu Markub** (vader van de schoen) wordt genoemd. Geen wonder, want de moerassen die hem als woonplaats dienen, blijken bijzonder ontoegankelijk te zijn. Men duidt die wel aan als **sudd** en de papyrus blijkt hier de voornaamste plant te zijn. De vogel is daar zo goed gecamoufleerd dat hij moeilijk kan worden onderscheiden en eerst laat op de vleugels gaat. Hij doet dit met ingetrokken hals en trage vleugelslagen. Meestal daalt hij spoedig weer in een papyrusveld, waar hij met zijn leigrijs verkleed goed is gecamoufleerd en daaruit kan men concluderen dat hij zijn heil veel liever in de camouflage zoekt dan in de vlucht. Dit neemt niet weg dat hij soms op zeer grote hoogte kan rondcirkelen en zweven.

Bij al zijn akties is hij al even langzaam als voornaam. Lopen doet hij heel bedachtzaam en met geringe snelheid, terwijl hij alleen bij de prooivangst goed in aktie komt en bliksemsnel kan toeschieten. Daarvoor moet hij als regel echter lang temidden van de papyrus op één poot staan, in een karakteristieke houding met de snavel tegen de

borst. Die is ook massief en zwaar en kan uitstekend een steuntje hebben. De haakvormige punt aan de bovensnavel dient om de prooi (longvissen vooral en verder andere vissen, slakken, kikkers, jonge krokodillen en schildpadden) stevig vast te houden. Het zou zeker niet onmogelijk zijn dat de brede 'walvisachtige' snavel dient om longvissen en schildpadden gemakkelijk uit de modder te halen. Overigens worden rondrijvende kadavers ook gegeten en heeft de schoenbekooievaar op die manier een rol bij de ophaaldienst.

In alle opzichten is de schoenbekooievaar een opmerkelijke vogel. De grote gele ogen laten niet na een diepe indruk te maken. Een echte reus met zijn vlucht van ruim 2,5 meter en ongeveer tot 1,20 hoog. De kleine kuif kan worden opgericht en blijkt signaalbetekenis te heb-

Schoenbekooievaar.

ben. Dit is ook met het kleppen het geval, dat op ooeivaarsmanier plaatsvindt en waarbij de kop heen en weer wordt geschud. De lange tenen vergemakkelijken het trekken door het moerassige gebied. Komt behalve in oostelijk Centraal-Afrika ook in Zambia en Soedan voor, alsmede in de Centraal-Afrikaanse republiek en de oostelijke Kongo. Neemt ten opzichte van ooeivaars en reigers een tussenpositie in en blijkt evenals laatstgenoemden over poederdonsveren te beschikken, waaruit een soort toiletpoeder kan worden gemaakt. Heel handig om visslijm uit de veren te verwijderen. Het verspreidingsgebied lijkt erg verbrokkeld te zijn.